

Zarasų krašto pasididžiavimas - tūkstantmetis Stelmužės ąžuolas.

Juozo Polio nuotr.

GALĖSIME IŠSILAIKYTI TIK MOKYDAMIESI

Dr. Leonas Milčius,

Darbo ekonomikos ir mokymo metodikos tarnybos direktorius

**Nebijoti ir napanikuoti, bet
suprasti ir pasirengti**

Kai šiandien kalbama apie galimą Lietuvos įstojimą į Europos Sąjungą, ne vienas pasako, kad Lietuvai gal ir bus gerai, bet kaimo ir žemės ūkio laukia sunkios dienos. Keista, kad galima manyti, jog gali būti Lietuvai gerai, jei kaimui ir nebūtų gerai. Visi turėtume suprasti ir dirbti taip, kad visiems gyventojams, kur ir ką jie bedirbtų būtų tik gerai. Europos Sąjunga ne pati atneša turtus ir geresnį gyvenimą, bet garantuodama nacionalinį, ekonominį saugumą, galimybę pasinaudoti aukštesnėmis technologijomis, platesnėmis ir turtingesnėmis rinkomis, sudaro prielaidas ji tokių paties susikurti. Be abejo, taip pat ir kaimui.

Dažnai daroma ir antra

klaida, kai kalbama, kad žemės ūkis yra eilinė ūkio šaka, eilinis verslas, kuriam galioja tie patys ekonomikos, rinkos dėsniai ir nėra čia ko Lietuvą skirstyti į kaimo ir miesto, nėra čia ko kurti atskiras miestui ir kaimui socialines, švietimo, ekologijos, plėtros, kultūros ar kitas programas. Galima nematyti savito Lietuvos kaimo žmonių gyvenimo, jų darbo specifikos, ignoruoti kaimiškojo gyvenimo savitumus ir tradicijas, galima reikalauti to paties darbo našumo ir pelningumo, gebėjimo konkuruoti ir rizikuoti, bet natūralūs gamtos dėsniai, darbų sezoniškumas, priklausymas nuo gamtinių sąlygų bet kokius bandymus kaimo problemas niveliuoti su miestietiškomis anksčiau ar vėliau paverčia tuščiu darbu.

Visada naudinga pažinti ne tik esmę, bet ir niuansus, galimus netikėtumus, ir ypač tada, kai kalbama apie žmones, jų ateitį.

Statistinis kaimo veidrodys

Už gero pusmečio tikriausiai žinosime ne tik, kiek mūsų yra iš viso, bet ir kiek gyventojų gyvena Lietuvos miestuose, o kiek kaime. Nepaprastai svarbios bus ir kitos žinios, kurios leis tiksliai pasakyti, kiek ir kokio amžiaus kaime gyvenančių žmonių dirba žemę ir tikrai verčiasi žemės ūkiu, koks jų dirbamos žemės plotas, kokį turi išsilavinimą. Tačiau ir šiandien turimi duomenys leidžia susikurti kaimo gyventojų ir žemdirbio tam tikrą vaizdą, kuris, deja, norėtųsi ir būtinai reikėtų, kad būtų daug gražesnis.

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO PAREIŠKIMAS

Džiaugiuosi JAV Prezidento G.W. Busho šiandien Varšuvos universitete išsakytu ryžtu prisidėti prie naujos - laisvos, klestinčios, suvienytos Europos kūrimo ir įsipareigojimų tęsti NATO plėtrą. Tai rodo, kad Amerika yra pasiryžusi vykdyti politiką, kurioje nepasikartotų Miuncheno ir Jaltos suokalbiai.

Šis JAV Prezidento pareiškimas yra svarbus signalas ne tik narystė Aljanse siekiančioms valstybėms, bet ir visoms jo narėms. Esu tikras, kad šiuolaikinė Europa neįsivaizduojama be Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių visavertės narystės NATO.

Džiugu, kad siekdama šio tikslo, Lietuva jaučia ir nuolatinę Lenkijos paramą, kurią šiandien dar kartą pareiškė Prezidentas A. Kwasniewskis.

Atsakingai vertindama istorinę galimybę kartu su partneriais kurti saugią ateitį, Lietuva ir toliau dės visas pastangas, kad jau 2002 metų rudenį įsijungtų į Šiaurės Aljansą.

LR Prezidentas Valdas Adamkus**2001 m. birželio 15 d.**

Manoma, kad kaimuose (2000 m. duomenimis) gyveno apie 31.7 proc. (1176,8 tūkst.) šalies gyventojų, o dirbančių, t.y. žemės ūkyje, žuvininkystės, medžioklės ir juos aptarnaujančios veiklos srityse, buvo užimti 20.1 proc. (316.0 tūkst.) visų šalies dirbančių žmonių. Per metus žemės ūkyje pagamintos bendrosios produkcijos vertė sudaro virš 6.1 mlrd. Lt. Akivaizdu, kad žemės ūkyje dirba vyresnio amžiaus žmonės. Darbingi gyventojai kaime sudaro tik apie 51.9 proc., o pensinio amžiaus žmonių kiekis jau pasiekė net 24.9 proc., kai tuo metu bendrame šalies gyventojų skaičiuje pensinio amžiaus žmonės sudaro 20.1 proc. Pvz., ūkininkų ūkiuose tik 10 proc. dirbančiųjų yra iki 35 metų amžiaus, o ūkininkų vyresnių kaip 65 metai yra net 30 proc. Ne ką geresni laikai laukia ir ateityje. Vaikų iki 15 m. amžiaus kaime gyvena vos 23.2 proc. nuo visų tokio amžiaus vaikų skaičiaus. Kokia dalis iš jų pasieks darbingą amžių ir pasiliks dirbti kaime, sunku prognozuoti, bet tikriausiai, labai nedidelė.

Ne ką geresnė kaimo gyventojų padėtis ir pagal išsilavinimą. Jų išsimokslinimas yra žemesnis negu vidutiniškai šalyje, nes dauguma diplomuotų specialistų gyvena ir dirba mieste. Tarp suaugusių kaimo gyventojų

aukštąjį išsimokslinimą turi tik 4.9%, o aukštesnįjį - 12.8%, vidurinį profesinį - 30.1 proc., vidurinį pagrindinį - 22.2 proc. ir pradinį arba be pradinio - 30.0 proc.

Panašaus išsilavinimo yra ir oficialiai save laikantys ūkininkai:

- apie 36% turi tik pradinį išsilavinimą;
- 29% - pagrindinį išsilavinimą;
- 31% - specialųjį ir bendrąjį vidurinį išsilavinimą;
- 4% - aukštąjį išsilavinimą.

**Žemės ūkis gerai, bet
atsarginis variantas taip
pat būtinas**

Situacija kaime lyg ir nėra lengva, bet vis tik turime pripažinti, kad išsilavinusių žmonių, žemės

ūkio specialistų kaime yra nemažai ir, kad yra visos sąlygos perimti ne tik vakarietiškas, pažangesnes technologijas, bet ir dalyvauti žemės ūkio produkcijos gamybos konkurencinėje kovoje. Suprantama, kad dideliai daliai kaimo gyventojų žemės ūkis nebus pagrindinis rūpestis, ar vienintelis pajamų šaltinis. Šalia žemės ūkio gamybos kaime turės plėtotis įvairūs kiti verslai, iki šiol gal net ir nepažinti darbai, užsiėmimai. Svarbiausia - kiekvienam sudaryti sąlygas ir paskatinti norą sužinoti, pasirinkti bei

Nukelta į 8 p.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ KARO AKADEMIJOJE - ŠVENTĖ

Vilniuje, birželio 22 d. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos Rikiuotės aikštėje (Šilo g.5A) rengiama iškilminga karininkų šventė.

Į iškilmes atvyko laikinai einantis Krašto apsaugos ministro pareigas Linas Linkevičius, kariuomenės vadas brigados generolas Jonas Algirdas Kronkaitis, Seimo ir Vyriausybės nariai, Lietuvoje akredituoti užsienio valstybių gynybos atašė, krašto apsaugos sistemos pajėgų ir tarnybų vadai, aukštųjų mokyklų rektoriai, nevyriausybinų organizacijų atstovai, kariūnų tėvai ir artimieji.

Prezidento Valdo Adamkaus dekretu 103 Karo akademijos absolventams buvo suteikti Lietuvos kariuomenės leitenanto laipsniai. Jiems Karo akademijos viršininkas pulkininkas Algis Vaičieliūnas įteikė karybos bakalauro diplomus.

90 absolventų baigė aukštojo mokslo studijas pagal motorizuotųjų šaulių programą ir dar 13 - pagal pasienio tarnybos programą. Absolventams taip pat buvo įteikti pažymėjimai, kad jie išėjo motorizuotųjų pėstininkų būrio vado rengimo programą ir jiems suteikiama būrio vado kvalifikacija. Buvo įteikti ir specialūs ženklai, užsienio kalbų mokėjimo pažymėjimai.

Apibendrinus ketverių metų mokslo ir pažangumo rezultatus, išrinktas geriausias 2001 m. Karo akademijos absolventas - alytiškis Gintaras Nevecka. Jį laikinai einantis krašto apsaugos ministro pareigas L. Linkevičius apdovanojo kardu.

■ LIETUVIAI GALI LAISVAI DIRBTI SU NATO KARININKAIS

Vilnius, birželio 21 d. (BNS). NATO kontradmirolas puikiai įvertino Lietuvos karininkų anglų kalbos žinias bei pasiruošimą dirbti kartu su Aljanso karinių pajėgų atstovais.

Tokį įvertinimą pateikė NATO jungtinės šiaurės rytų vadavietės vado pavaduotojas kontradmirolas Franco D'Agostino, dalyvaujantis Vilniuje vykstančiame NATO karinės terminijos seminare, skirtame štabų karininkams.

Spaudos konferencijoje F.D'Agostino žurnalistams sakė, kad Lietuvos pareigūnų pasiruošimas yra "puikus".

"Mano manymu, lietuvių pasiruošimas yra beveik tobulas", - sakė F.D'Agostino, įvertindamas Lietuvos karininkų anglų kalbos ir NATO terminijos žinias.

Penkių dienų seminarą organizavo NATO jungtinė šiaurės rytų vadavietė pagal Taikos partnerystės programą. Jame dalyvauja 31 atstovas iš 11 NATO šalių ir kandidačių į Aljansą.

Mokomasis seminaras yra skirtas štabų karininkams, kurie ateityje dirbs tarptautiniuose gynybos štabuose, galės būti ryšio karininkais. Karinė NATO terminija taip pat reikalinga gynybos ministerijose dirbantiems pareigūnams bei kariškiams.

Seminare NATO jungtinės vadavietės karininkai skaito pranešimus apie NATO struktūrą, štabo darbo procedūras, operacijų planavimą, krizių valdymą.

■ LAIKINOJI VYRIAUSYBĖ BANDYS IŠVESTI ŠALĮ IŠ "LAIKINUMO" PADĖTIES

Vilnius, birželio 21 d. (BNS). Svarbiausioji laikinosios Vyriausybės užduotis yra kaip galima greičiau stabilizuoti padėtį šalyje, teigia laikinai premjero pareigas einantis liberalas Eugenijus Gentvilas. "Turime įveikti laikinumą ir pasiekti stabilumą ne tik Vyriausybėje, bet ir valstybėje", - sakė jis ketvirtadienį Seimo posėdyje.

Antrasis pagal svarbumą uždavinys Vyriausybei, pasak jo, yra patvirtinti "Mažeikių naftą" valdančios JAV bendrovės "Williams International" ir Rusijos bendrovės "Jukos" susitarimą dėl ilgalaikio naftos tiekimo. Šis susitarimas buvo pasirašytas praėjusį ketvirtadienį.

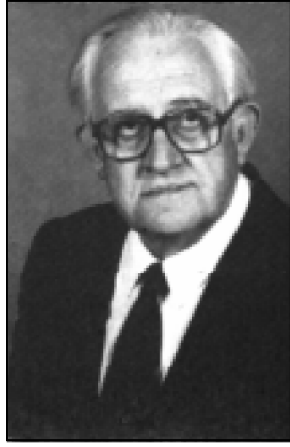
"Yra padiktuoti terminai ir mes neturime jų pakeisti", - pažymėjo E. Gentvilas. Jeigu susitarimo per 15 dienų nepatvirtina Vyriausybė, ji pasirašiusios šalys gali būti laisvos nuo savo įsipareigojimų.

Laikinas ministrų kabineto vadovas pažymėjo, jog pagal šią sutartį "Mažeikių nafta" šiais metais turėtų gauti 6,2 mln., o kitais - 7 mln. tonų žalios naftos perdirbimui. Praėjusiais metais perdirbusi tik 5,1 mln. tonų naftos, bendrovė patyrė nuostolių.

Vyriausybė taip pat, pasak E. Gentvilo, artimiausiu metu turi priimti sprendimą dėl "Lietuvos dujų" privatizavimo.

"Iki pirmadienio prezidentas turbūt nepaves kam nors formuoti naujos Vyriausybės. Be to, net jeigu paaiškėtų, kad bus formuojama kita Vyriausybė, mes turime visus įgaliojimus veikti", - teigė jis.

"Tikėkimės, kad Vyriausybė fiziškai nenugrius iki pirmadienio", - pridūrė jis.

Algirdas Pužauskas

Prezidentas George W. Bush, aplankęs birželio viduryje kelias Europos sostines, sužinojo, kad Europos Sąjungos šalyse jis turi daug kritikų, ypač tarp aplinkos apsaugos veikėjų. Prezidentas dalyvavo Belgijoje NATO valstybių vadų pasitarimuose. Čia skambėjo mandagios diplomatų kalbos, fotografijos rodė vadų šypsenas, tačiau gatvėse policija kovojo su gamtosaugos organizacijų aktyvistais. Švedijoje, Goteborg mieste, švedų policija suėmė 220 tvarkos ardytojų, o Švedijos premjeras Goeran Persson aiškiai pasakė, kad JAV prezidentas, atmesdamas pasaulinę sutartį, kuri siekia apsaugoti pasaulio klimatą ir sumažinti atmosferos teršimą, pasuko į klaidingą kelią. Kaip žinoma, prezidentas Bush tvirtina, kad ta Kyoto sutartis pakenktų JAV pramonei, suvaržytų jos veikimą, sumažintų jos pelną.

Bruselyje NATO valstybių vadovų pokalbiuose prezidentas George Bush bandė įtikinti organizacijos narius, kad būtų naudinga turėti gynybos raketų tinklą, kuris

PREZIDENTAS BUSH EUROPE

pasitiktų erdvėje atskriejančias balistines raketas. Labai aiškiai savo nepritarimą posėdyje išreiškė Prancūzijos prezidentas Jacques Chirac ir Olandijos premjeras Wim Kok. Naujų raketų skydas sunaikintų 1972 m. Antibalistinių raketų sutartį, kuri saugojo strateginį ginklų kontroliavimą jau 30 metų. Pasulyje padidėtų atominio karo pavojus, pasakė Prancūzijos prezidentas. Jam pritarė ne tik Olandijos atstovas, bet ir Vokietijos delegacija. Iš 18 NATO narių tik keturios valstybės: Italija, Vengrija, Lenkija ir Ispanija pareiškė norą plačiau panagrinėti gynybos raketų strategiją ir apimtį.

Prezidentas George W. Bush savo kalboje Briuselyje sakė, kad reikėtų padėti Makedonijai atmušti albanų sukilėlių puolimus ir juos nuginkluoti, kad toje Balkanų dalyje viešpatautų taika ir ramybė. Prezidentas siūlė padidinti Makedonijoje laikomą NATO kariuomenę, kurioje yra apie 3,000 kariškių, jų tarpe 700 amerikiečių. Prezidentas pasakė, kad Europos valstybės galėtų atsiųsti daugiau kareivių. Jam pritarė Britanijos ministras pirmininkas Tony Blair, už kariuomenės padidinimą pasisakė ir Prancūzijos prezidentas, sakydamas, kad šiuo metu Balkanuose taiką prižiūri 36,000 NATO kareivių. Negalime laukti, kol iš Make-

donijos karo veiksmai vėl persimestų į Kosovą ar Bosniją, pasakė prezidentas Chirac.

Belgijoje prezidentą G.W. Bush pasitiko gal 25 gamtos "žaliųjų" saugotojų "Greenpeace" nariai, grandine prisirakinę viens prie kito. Tik ką atskridusį JAV prezidentą teko vežti kitomis gatvėmis, sutrukdytas buvo miesto eismas, prie NATO centro buvo susirinkę apie 400 narių. Jie degino JAV vėliavą, o kiti nešiojo dideles prezidento Bush nuotraukas su užrašais: "Paieškomas Bush už nusikaltimus prieš planetą". Vienas protestuotojas nusileido su parašiuotu. Šį parašiuotą policija tuoj suėmė ir atėmė jo vėliavą, kurioje buvo įrašas: "Šalinti žvaigždžių karą".

JAV prezidento kelionės į Europą stebėtojai teigia, jog svarbiausi pažiūrų skirtumai yra ideologiniai. Nekalbant apie naująjį Italijos premjerą Silvio Berlusconi, kuris dar nespėjo sudaryti ministrų kabineto, ir kuris savo turtais iš įvairių spaudos ir televizijos įmonių pralenkia net ir JAV prezidentą, NATO valstybių narių vyriausybės tvarko centro ir kairės politinės partijos, kada JAV išsirinko labai į dešinę pakrypusį respublikoną, labai konservatyvų politiką. Daug Europos veikėjų pasigenda buvusio JAV prezidento Bill Clinton, nors jo

Nukelta į 5 p.

JAV prez. George Bush buvo draugiškai sutiktas Lenkijoje, kuris Varšuvoje kalbėjo apie Europos ateitį. Jį lydi Lenkijos prez. Aleksandr Kwasniewski, dešinėje, po jo kalbos universiteto bibliotekoje.

AP

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$35.00, first class - \$58. Single copy - 70 cents. Air mail overseas - \$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirma klase - \$58. Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. Atskiro numerio kaina - 70 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

JAV PREZIDENTAS IR SENATORIAI UŽ LIETUVOS PRIĖMIMĄ

Pasaulio didžiosios spaudos puslapiuose visą savaitę buvo rašoma ryšium su JAV prezidento kelione Europos valstybėse. Birželio mėnuo mums lemtingas. Tą mėnesį mes minime tragiškuosius mūsų tautos įvykius, pirmąsias nekaltų žmonių deportacijas - Baltijos tautų genocido pradžia. Prezidentas turbūt nė nepagalvojo, ką mums reiškia birželis, kai birželio antroji savaitė tapo išskirtinė, nes vėl pasaulio spauda palankiai rašė apie Lietuvą, Latviją ir Estiją.

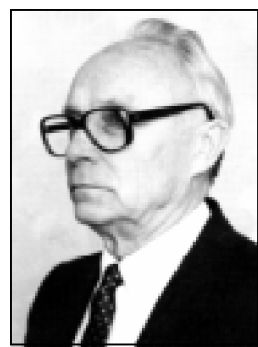
JAV prez. G. Bush lankėsi Ispanijoje, Švedijoje, Lenkijoje ir Slovėnijoje, bet aplenkė Paryžių, Berlyną ir Londoną. Jis pasirinko tas tautas, kurios daug iškentėjo ir vertos psichologinio pripažinimo, būdamos Amerikos sąjungininkėmis savo dvasia ir bendradarbiavimu beveik visose srityse.

Prieš jam išvykstant į Europą, šeši JAV senatoriai įteikė laišką, reikšdami pasitenkinimą, kad prezidentas vizituos NATO centrinę įstaigą Briuselyje. Todėl priminė, jog jis pasisakytų už NATO išplėtimą priimant naujas, o ypač Baltijos valstybes, narėmis, kad 2002 metais būtų pakviestos įsijungti į NATO organizaciją, nes Lietuva, Latvija ir Estija atitinka visas reikalaujamas sąlygas. "Mes negalime leisti, kad Baltijos kraštai liktų kažkokioje pilkojoje zonoje. Bet koks Amerikos politikos dviprasmiškumas tik vėl skatintų reacionieriškas jėgas grįžti prie Sovietinės imperialistinės politikos. Ta nuomonė, kad trys Baltijos šalys grasins galingai Rusijos federacijai, yra absurdas. Jei Rusija neturi kitų tikslų į Baltijos valstybes, tai Rusija tikrai neturėtų bijoti, kad jos taps NATO narėmis, kurios užtikrins taiką ir pastovumą Europoje. Lenkija, Vengrija ir Čekija įstojo į NATO ir padeda stiprinti demokratijas savo buvimu bei padeda Europos nedalomumui." Todėl jie ragino Prezidentą Bush pasisakyti Europoje už Lietuvos, Latvijos ir Estijos ir kitų tautų pakvietimą į NATO. Tokio turinio raštą pasirašė sen. Richard J. Durbin, sen. Jesse Helms, sen. George Voinovich, sen. Gordon Smith, sen. Barbara A. Mikulski ir sen. George Allen.

Lankydamasis Varšuvoje, prez. Bush pastebėjo, jog Rusija neturi veto teisės. *New York Times* vėl cituoja Landsbergį, vadovavusį nepriklausomybės atgimimui: "Jei Rusijai pasiseks užblokuoti Lietuvos priėmimą į NATO, bus didelis Maskvos laimėjimas ir didelė Amerikos nuolaida Rusijai". Prez. Adamkus "NYT" žurnalistui pareiškė: "Mes tvirtiname, kad Lietuva, Latvija ir Estija nesudaro jokios grėsmės Rusijai, nesvarbu, ar jos yra NATO narėmis, ar ne". Kitos dienos laidoje tas pats NYT plačiai aprašė prieš 10 metų įvykusią Sausio tragediją Vilniuje, spausdindamas net didžiulę nuotrauką su tankais Vilniuje prie televizijos bokšto. Varšuvoje kalbėdamas NATO plėtros klausimu, prez. Bush pareiškė, jog trys Baltijos valstybės bus priimanos į NATO, kurioms taip labai priešinas Rusija.

LR prezidentas V. Adamkus ta proga išleido specialų pranešimą, datuotą birželio 15 d. (Tekstas 1 p.).

Mes norime dar priminti skaitytojams, jog Baltijos valstybių draugas, *New York Times* kolumnistas William Safire, parašė ilgoką, vertą dėmesio straipsnį. Jis priminė anų laikų Amerikos prezidento F. D. Roosevelt pasakymą "I like Old Joe" apie Staliną, kai dabar panašiai prez. Bush išsireiškė, jog Rusijos prez. Putin yra tas žmogus, kuriuo galima pasitikėti, kai jis

**BIRŽELIO 23 SUKILIMAS
- ŠVIESOS SPINDULYS
NAKTYJE**

Juozas Žygas

Jeigu birželio 14-15 d. komunistiniai žvėrys nebūtų parodę savo tikrojo veido, tai turbūt ir sukilimas nebūtų toks visuotinis ir spontaniškas buvęs. O po birželio 15-tos dienos - karas tebuvo vienišas - karas tebuvo vienišas. Tad ir nereikia stebėtis, kad vokiečių kariuomenė buvo su gėlėmis sutikta!

Asmeniškai tų išvežimų baisumą neteko pergyventi. Taip pat ir sukilimo heroikos pajauti. Kadangi karas mane (nors buvo jaučiama, kad netrukus kažkas turės įvykti) užklupo Varėnos poligone. O birželio 23 d. buvome kažkur Rudnikų girioje. Nors pas mus yra visuotinai tikima, kad Raudonajai armijai kažkokie mulkiai vadovavo, tačiau su tuo nenorėčiau sutikti. Birželio 22 d., sekmadienį, po pusryčių, netoli palapinių stoviniuojant, ir kažkokiomis temomis besikalbant, taip, kad nereikėtų apie nakties metu girdėtus lėktuvų skrydžius, šaudymus ir bombų sprogius kalbėti, netoliese stovintieji politrukai apie karą nieko nesakė. Tai reišė, kol Maskva ženklo neduoda.

Netrukus buvo duota žinia, kad 11 val. įvyks mitingas, pušyne, kur buvo mūsų lauko valgykla. Nors jau žinojome, kokia žinia bus pranešta. Tačiau viskas dar buvo paslapyje. Paslapyje buvo ir rusų naikintuvas, kurį gal prieš 40 min. virš poligono du Me-

serschmidtai numušė ir iššokusį pilotą nušovė. Ilgai laukti nereikėjo. Staiga atsirado bataliono vadas pulk. V. Kundrotas, jo "padėjėjas" pulk. leit. Lichovecki (pavardės po 60 m. rašau iš atminties). Beveik be jokios įžangos buvo pasakyta Molotovo kalba, kad fašistinė Vokietija užpuolė Sovietų sąjungą. Ir Vorošilovo kalbos dalis, raginanti atmušti priešą ir karą nukelti į jo teritoriją.

Po kalbų buvo pasakyta visiems grįžti į savo dalinius ir pasirengti žygiui, kuris prasidės už pusantros valandos. Iš kariuomenės į žygį išeiti yra daug lengviau. Kadangi nereikia matyti namiškių ašarų. Į kišenes ir kuprinę įsidėjau visas turimas atsargas papirosų ir savo maisto atsargą. Porą bulkučių, dvi bonkutes alaus, gerą galą dešros ir sūrio gabalą, skutimosi priemonės, muilą, rankšluostį, nosines ir dvi poras storų kojinių, jeigu žygyje autai kojoms netiktų. Taip pat ir dalinio sąrašą, kuris, kaip vėliau pasirodė buvo visai nereikalingas. Nes politrukai savus sąrašus turėjo. Pradėjus miško keliuku žygiuoti į rytus, netrukus pasivijome karišką traktorių traukiantį 150-180 mm pabūklą. Ir lietuvių ūkininką, kurio vežime gulėjo su aprišta kruvina galva raudonarmietis leitenantas. Greitai ta pabūklą palikome užpakalyje.

pirmą kartą susitiko su Putin ir kalbėjosi maždaug dvi valandas Slovėnijoje. Bet nereikia pamiršti, jog prieš susitinkant su prez. Bush, Rusijos prezidentas buvo nuvykęs į Kiniją ir susitarė bendradarbiauti. Tad ir susitikime su JAV prezidentu, Putin šypsojosi, buvo malonus, bet anot NYT, jo manieros vis tik primena KGB slaptosios tarnybos patyrusį agentą, sugebantį pagal reikalą gerai pasirodyti. William Safire klausia, ar JAV prezidentas priminė Putinui, kad JAV niekada nepripažino Sovietų sutarties su naciais dėl Baltijos valstybių užgrobimo ir kodėl Rusija sako "ne", kai Lietuva, Latvija ir Estija veržiasi į NATO. Ar prez. Bush priminė jam atominių ginklų pardavimą piktavališkoms šalims, spaudos kontrolę Rusijoje ir Čėčenijos žmonių kovas už laisvę. Jis savo straipsnį baigia klausimu: "kokią teisę turi Rusija nepripažinti Baltijos valstybių teisės pasirinkti jiems patinkamą gyvenimo būdą?"

Tuo pačiu metu mūsų Lietuvoje, kai pasaulyje palankūs pareiškimai dėl priėmimo į NATO, verda partijų aistros dėl valdžios - beveik politinis perversmas - Seimo pirmininkas išreikalavo Ministro pirmininko pasitraukimo, kai Valstybės Prezidentas buvo užsienyje. Ruošiamas kelias buvusiam Komunistų partijos vadui perimti Vyriausybės pirmininko postą. O staiga ir pranešimas, kad

Lietuvos prezidentas gavo apendicito priepuolį ir atsidūrė ligoninėje. Kokia klostysis padėtis su NATO, kai nėra krašte pastovios Vyriausybės ir stiprėja nuomonės, kad pasiduodama Rytų traukai, tolstama nuo Vakarų.

Tačiau Lietuvos krizė kur kas didesnė. Kairioji opozicija nuo pat R. Pakso vyriausybės pradžios skelbė, kad ji neišsilaikys, ilgiausiai bus iki Velykų, o paskutiniu metu - iki joninių. Dešinieji norėjo Vyriausybei padėti, bet tuo metu giliausią duobę iškasė patys koalicijos partneriai ir Naujoji politika, vis talkindama Seimo liberalams. Lietuvoje, atrodo, tikima iliuzija, kad nuvertus Paksą viskas išsispręs savaime. Seimas priėjo prie tokių kurjozų, kad pasitvirtino sau teisę nustatyti biudžetą - įstatymų leidžiamoji valdžia perima vykdomosios valdžios funkcijas. Per dešimtmetį jau politikai buvo nuėję brendimo keliu, tačiau ji nutraukė naujoji politika. Bet krizė dar gilesnė, kai valstybinio lietuvių kalbos egzamino neišlaikė per du tūkstančius abiturientų, Krizė ne tik politikoje, ūkyje, bet ir tautos jaunimo moksle.

BNS pranešimu socialdemokratų vadas Algirdas Brazauskas staiga per Kauną užsakomuoju skrydžiu "tarpuvaldyje" buvo išskridęs į Maskvą aplankyti draugo "iš senų laikų".

S. Tūbėnas

Vilties draugijos, kuri leidžia "Dirvą", nariai Rūta Sakienė ir Antanas Mažeika tariasi su dr. Leonu Milčiumi (kairėje) aktualiais Lietuvos klausimais.

Z. Degučio nuotr.

SUNKUS KELIAS Į NATO

Lina Pečeliūnienė

Iš anksto žinojome, kad NATO Parlamentinė Asamblėja yra tik rekomendacinis balsas NATO viršūnių sprendimams. Todėl, kad ir kaip to norėjome, negalėjome Vilniaus sesijoje tikėtis aiškių pažadų priimti Baltijos valstybes į NATO jau 2002 metais. Tačiau pavyko parodyti Lietuvą kaip demokratišką, Vakarų standartus atitinkančią valstybę. Ir malonu, kad Kanados parlamentaras sušunka, jog šitaip sparčiai besivystydama Lietuva po 20 metų pralenks jo šalį. Malonu, kad siekius įstoti į NATO reikškė ne tik mūsų politikai, bet ir būriai piliečių ir Vilniuje, ir Kaune.

Tiesa, aš truputį buvau nusivylusi, nes tikėjausi daugiatūkstantinių NATO rėmėjų eitynių, patį ėjau su tokia pat nuotaika kaip, prieš dešimtmetį į Sąjūdžio renginius už nepriklausomybę. Juk iš tiesų Lietuvos narystė NATO prilygtų valstybės atkūrimui - būtų tarsi pats aukščiausias to žygio laiptelis, amžiams numarinantis baimę prarasti valstybę. Žmonės tūkstančiais nesusrinko. Ir, manau, ne todėl, kad per mažai Lietuvoje NATO rėmėjų. Tiesiog renginys buvo blogai organizuotas.

Žinomas, pagrindiniai darbai vyko ne gatvėse, o parlamentarų sesijoje. Ir daugiausia pastangų mūsų delegatams reikėjo skirti ne tam, kad įtikintų vakariečius, jog Lietuva pasirengusi tapti NATO nare - tuo beveik niekas neabejoja. Daugiausia pastangų reikia pralaužti baimes, kad Baltijos šalių narystė NATO pakenks Rusijos demokratijai. Užsienio reikalų ministras Antanas Valionis taikliai atkirto, kad demokratiniai procesai (o NATO-būtent demokratinių šalių gynybos

aljansas) negali pakenkti kitos šalies demokratiniams procesams. Ir Prezidentas Valdas Adamkus pastebėjo: jei NATO paliks pilkojoje zonoje Baltijos šalis - sumažės visos Europos saugumas.

Deja, užsienio reikalų viceministro, vadinamo "misteriu NATO", Giedriaus Čekuolio komentarai spaudoje gali atrodyti kaip provokacija. Ar reikėjo garsiai pareikšti mintis, kad Vokietija už energetikos žaliavas gali parduoti Baltijos valstybes Rusijai? Galbūt reikėjo. Bet geriau, kad tai būtų pasakęs koks nors seimūnas-parlamentaras gali kalbėti ir aštriau, ir pikčiau. Deja, tokio aukšto rango diplomatai tai neleistina. Juk nenorime, kad Lietuva pasirodytų kaip nervinga panelė, pasiryžusi susipykti su visais, kurie tuoj pat nepuola tenkinti jos įnorių. Tas tiesa, kad labiausiai mūsų siekių neremia Vokietija ir Prancūzija, tačiau mums reikia nepalaužiamai ir argumentuotai įtikinti pasaulį, o negamintis priešus.

Argumentų turime daugiau negu pakankamai. Vakarų pasaulis smarkiai klydo, kai Baltijos valstybių atkūrimą vadino kenkimu Gorbačioviui ir Rusijos demokratijai. Antrąkart Vakarų pasaulis suklydo tą Rusijos demokratiją pamaitinęs milijardais dolerių. Mat paaiškėjo, kad tie milijardai tik išaugino Rusijos mafiją ir oligarchiją. Vakarų valstybės dabar jau pripažįsta šitas dvi klaidas. Tai negi reikia trečią kartą užlipti ant to paties grėblio - palikti Baltijos valstybes nesaugumo zonoje. Tokios klaidos vėliau gali brangiai kainuoti. Ir priešingai: pati geriausia parama Rusijos demokratijai - imperinių ambicijų apribojimas.

Du desperatiški veiksmai

Asamblėjos sesijos metu liudija, kad Lietuvos narystė NATO - visiškai nereali. NATO priešininkas seimūnas Rolandas Pavilionis buvo taip įpykęs, kad savo automobiliu užkliudė policininko koją. Sakytum, įvykis tragikomiškas, bet į jį reikia žiūrėti rimtai. Kažkodėl kalbama tik apie R. Pavilionio elgesio svarstymą Seimo Etikos komisijoje arba baudą už pabėgimą iš įvykio vietos. O juk yra pagrindo kelti baudžiamąją bylą už pasikėsinimą į pareigūną.

Antrasis desperatiškas, bet daug rimtesnis įvykis - Valstybės kontrolieriaus Jono Liaučiaus politinės išvados apie "Mažeikių naftą". Tendingai lygindamas mūsų įmonę net su Austrijos įmonės privatizavimu, Valstybės kontrolierius daro išvadą, kad "Mažeikių naftos" akcijų pardavimas "gali būti laikomas nesėkmingiausiu tarp visų Centrinės Europos naftos perdirbimo įmonių privatizavimų".

Valstybės kontrolieriaus išvados stebina ne tik todėl, kad jis "tyčia" pamiršta Bulgarijos ir Rumunijos įmones, kurias nusipirko Rusijos LUK'oil ir taip nustekeno, kad jos praktiškai nebeveikia. J. Liaučius, buvęs socialdemokratas, jau ne pirmąkart stebina savo politikavimu - atrodo, tarsi vykdytų V. Andriukaičio užsakymą.

Dar labiau stebina Seimo pirmininko Artūro Paulausko pažadai nutraukti sutartį su "Williams" Londono teisme, įrodžius, kad amerikiečiai nesugeba valdyti mūsų įmonės. Teisininkas A. Paulauskas puikiai žino, kad to įrodyti niekaip nepavyktų "Williams" nepažeidžia jokių sutarčių. Galima sutikti, kad tos sutartys nėra Lietuvai

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

valdžios pirmieji metai irgi turėjo nemažai skirtingų pažiūrų į praktišką NATO veiklą. Daug trinties sudaro ginčai dėl įvairios prekybos nuostatų, dėl muitų. Europiečiai įsitikinę, kad Amerikos didžiosios korporacijos valdo šalį, o politikai tik vykdo biznio nurodymus. Šio JAV prezidento vizito proga Europos spauda daug rašė apie Europos ir JAV gyvenimo skirtumus. Daug kas Europoje nepritaria mirties bausmei, daug laikraščių pasmerkė McVeigh, Oklahoma federalinio pastato sprogdintojo, nuteisimą ir mirties bausmės įvykdymą. Dėl to demonstraciją prieš prez. G.W. Bush surengė ispanai Madride ir kituose miestuose. Europiečiai mano, kad dabartinė JAV vyriausybė vis mažiau kreips dėmesio į Europą, o daugiau į Aziją ir Pietų Ameriką. Europiečiai su savo Sąjunga ir jos plėtimu vis greičiau tolinasi nuo JAV politikos, bijodami, kad JAV ilgainiui apleis savo istorinius ryšius su Europa, atsitolindama nuo Jungtinių Tautų ir kitų tarptautinių organizacijų. Vienas prancūzų laikraštis tokias skrybas pagyrė, nes tik Amerika stumia Europos tautas į susiklausymą ir vienybę, kuri Europai reikalinga ir naudinga. Svar-

biausia prezidento G.W. Bush keliones dalis yra jo susitikimas su Rusijos prezidentu Putin. JAV prezidentas dar neatvykęs į Slovėniją, kuri organizavo abiejų prezidentų pasimatymą, žadėjo reporteriams pabrėžti Putinui, kad Rusija yra Europos dalis ir jai nereikia rūpintis statyti kokią buferių zoną, kuri atskirtų Rusiją nuo Europos. Prezidentas Bush pabrėžė, kad NATO, nors ir augdamas, nėra Rusijos priešas. Lenkija nėra Rusijos priešė, Amerika nėra Rusijos priešė, kalbėjo prezidentas Bush. Spaudos konferencijoje jis tvirtino, kad jis bandys įtikinti Putin, kad Amerika norėtų bendradarbiauti su Rusija įvairiose srityse ir Amerikos politikoje nėra planų provokuoti Rusiją ir jos vadovybę.; Prezidentas Bush aplankė Varšuvos ghetto muziejų. Jis priminė lenkams, kad jo tėvas buvęs prezidentas Bush tvirtai rėmė Lenkiją 1989 metais, jai pereinant į demokratine sistemą ir laisvą rinką. Lenkai laiko jo tėvą neabejotiną Lenkijos draugu ir rėmėju. JAV prezidentas Lenkijoje buvo šilčiau sutiktas negu Belgijoje, Ispanijoje ar Švedijoje, kur piktose demonstracijose buvo sužeisti 47 žmonės, jų tarpe nemažai riaušių policijos tarybos vyrų.

Keliais sakiniais

• **Slovėnijos** vyriausybė paskyrė seną pilį prezidentų Bush ir Rusijos Putin susitikimui. Valstybė, nors gyventojų turi apie 2 milijonus, gerai laikosi, bedarbių turi mažiau negu Vakarų Europoj. Slovėnija vargsta tik įvaizdžio stityje. Net ir garbingas svečias JAV prez. Bush kartą savo kalboje sumaišė Slovėniją su Slovakija, atsiskyrusią nuo Čekijos. Slovėniją atsiskyrusią nuo Čekijos. Slovėnija atsiskyrė nuo Jugoslavijos 1991

birželio 26 d., paskelbdama nepriklausomybę. Slabodan Milosevič bandė slovėnus išlaikyti Jugoslavijos rankose, kilo trumpas 10 dienų karas, kuriame žuvo 64 žmonės. Pagaliau Jugoslavija, turėdama stipresnius priešus Bosnijoje ir Kroatijoje, nutarė paleisti slovėnus tvarkytis kaip jiems patinka.

• **Italijoje** sudaryta nauja, jau 59-toji pokarinė vyriausybė. Premjeras Silvio

Nukelta į 5 p.

pačios geriausios. Bet reikia nepamiršti ir to, kad jau 1995 metais LDDP vyriausybės ministras Algimantas Stasiukynas siūlė ją parduoti Rusijos LUK'oil už simbolinį litą, tik bijojo tuometinės opozicijos reakcijos.

Dabartiniai teiginiai, kad "Williams" tyčia veda įmonę į bankrotą, yra pavojingos spekuliacijos. Jam tik sunkiai sekasi pakelti įmonę iš bankroto.

Prezidentui Valdui Adam-

kui, paskyrusiam Valstybės kontrolierių, pats laikas būtų susirūpinti, kodėl tokios spekuliacijos plaukia iš Valstybės kontrolės.

Ir mums visiems dera susirūpinti, kodėl taip gražiai kalbėjęs A. Paulauskas visas tas kalbas nubraukė, vienu mostu pasikėsinęs į amerikiečių, mūsų stipriausių NATO rėmėjų, investicijas, rašo autorė "Tautininkų žiniose" 2001 m. birželio 11 d.

Atkelta iš 4 p.

Bertusconi turi 25 asmenų ministrų kabinetą, kuriame yra septynios moterys. Vice-premjerų pakviestas Gianfranco Fini, naujųjų fašistų partijos vadas.

• **Japonijos** pramonė ir prekyba pergyvena atoslūgį. Nukrito visuminis gamybinis produktas, pakilo infliacija.

• **Filipinų** prezidentė paragino piliečius vieningai paskelbti karą musulmonų teroristams, kurie siaučia pietinėse Filipinų salose. Prezidentė Arroyo pabrėžė, kad nebus jokių derybų, jokių paliaubų, jokio pasigailėjimo, nes Abu Sabaya yra praeikimas, daro gėda visai tautai savo teroro veiksmais ir jo laukia galas.

• **Prancūzijos** vyriausybė pasiūlė įstatymą, kuris suteikia naujų šeimų tėvams dvi savaites apmokamų atostogų. Motinos gauna 16 savaitių apmokėtų atostogų. Nuo sausio mėnesio savo kūdikiais galės pasidžiaugti ir jų tėvai.

• **Didžiulis Rusijos** transporto lėktuvas Antonov - 124 jau atsikrėdo į Kiniją paimti JAV žvalgybos lėktuvo dalių. Laukiama dar vieno rusų lėktuvo. Šnipinėjimo lėktuvą jau ardo keturi amerikiečiai mechanikai.

• **Centrinės Amerikos** nedidelės valstybėlės Salvador, Gvatemala ir Honduras nutarė jungtis prie Meksikos vadovaujamos ekonominės bendros rinkos. Bus bandoma bendromis jėgomis plėsti turizmą, prekybą, švietimą ir gamtos nelaimių paliestą gelbėjimą.

• **Vokietijos** vyriausybė ir didžiosios energijos bendrovės pasirašė susitarimą, atsisakantį branduolinių elektros jėgainių. Kancleris Gerhard Schroeder pareiškė viltį, kad Vokietijos pavyzdžiu paseks ir daugiau valstybių. Devyniolika Vokietijos reaktorių veikia jau 32 metai ir gamina apie trečdalį vokiečių sunaudojamos elektros. Parlamentas turės patvirtinti nutarimą, kuris siekia patenkinti vyriausybėje esančius "žaliuosius". Krikščionys demokratai tvirtina, kad dabar teks naudoti nešvarų jėgainių kurą, kuris bus kenksmingesnis už atominį.

• **Rusijos Dūmoje** įvyko karšti ginčai dėl žemės pirkimo-pardavimo. Komunistai ir jų rėmėjai kritikavo žemės "privatizavimą", kurį siūlė vyriausybė. Opozicija šaukė, kad dabar užsienio turtuoliai "nupirks Rusiją". Dūma įstatymą patvirtino, tačiau prieš tai įvyko muštynės tarp opo-

Patvirtinta pasirengimo programa

Vyriausybė Europos Integracijos komisija patvirtino Lietuvos pasirengimo narystei ES programą 2001-2003 m. Ši programa yra paskutinė iki planuojamos Lietuvos narystės Europos Sąjungoje. Sėkmingai įgyvendinant šią programą, siekiama, kad Lietuva būtų pasirengusi narystei 2004 m. pradžioje.

Programoje numatoma 2001-2003 priimti 822 teisės aktus, iš jų 132 įstatymus. Programos įgyvendinimui numatoma skirti virš 5 mlrd. litų 2001-2003 m. ir apie 1,6 mlrd. litų 2004-2009 m. Apie 40% lėšų sudarys Europos Sąjungos parama. Programą įgyvendinant apie 65% lėšų bus skirta investiciniams infrastruktūriniais projektams, ypač transporto, žemės ūkio, aplinkos srityse.

Programa atnaujinama kas-

met, atsižvelgiant į Vyriausybės programą, derybų dėl narystės Europos Sąjungoje situaciją, Europos Komisijos rekomendacijas. Šiame ypatingas dėmesys buvo skirtas institucijų stiprinimo priemonėms, siekiant užtikrinti, kad nuo 2004 m. sausio 1 d. Lietuvos institucijos turėtų pakankamai administracinių gebėjimų įgyvendinti narystės ES įsipareigojimus.

Tai jau ketvirtoji LPNP redakcija. 1998 m. kovo mėn. Lietuva patvirtino pirmąją priėmimo programą, 1999 m. gegužės mėn. ši programa buvo atnaujinta ir imta vadinti Lietuvos pasirengimo narystei ES programa. Dokumento kūrime dalyvavo daugiau nei 40 valstybės institucijų, koordinacinį darbą atliko Europos komitetas prie LRV.

Tomas Milevičius

Pusė Lietuvos gyventojų už narystę Europos Sąjungoje

Daugiau nei pusė Lietuvos gyventojų palaiko šalies siekį įstoti į Europos Sąjungą. Jei būtų referendumas, už Lietuvos narystę balsuotų 50.7 proc. gyventojų. Tai rodo birželio 7 - 11 d. apklausos rezultatai. Praėjusį mėnesį narystę palaikė 47.6 proc. apklaustųjų.

Prieš Lietuvos narystę referendume balsuotų 27.2 proc. gyventojų, tai yra 2.3 proc. mažiau nei ankstesnį mėnesį. Aiškios nuomonės dėl narystės neturi 22.2 proc. Lietuvos gyventojų.

Pasak vyriausiojo Lietuvos euroderybininko, Europos komiteto generalinio direktoriaus Petro Auštrevičiaus, "ši apklausa patvirtina

didėjantį palaikymą Lietuvos siekiams įstoti į ES, ir tai yra reikšminga parama vykdomoms reformoms, rengiantis narystei, su kuria siejama Lietuvos ateitis".

25.3 proc. apklaustųjų mano, jog Lietuvai būtų tiksliausia įstoti į Europos Sąjungą kuo greičiau. Tikrųjų euroskeptikų, manančių, jog Lietuvai niekada nereikėtų stoti į ES yra 14.3 proc. Praėjusį mėnesį tokią poziciją palaikė 13.3 proc. apklaustųjų. Nuomonės dėl stojimo datos neturi 16.5 proc. apklaustųjų.

Reprezentatyvią 1056 Lietuvos gyventojų apklausą atliko Viešosios nuomonės tyrimo centras "Vilmorus".

Jurga Tapinienė

Siųsdami per Western Union®, jūs tarsite jteikiate pinigus tiesiai savo artimiesiems į rankas.

Kai siunčiate pinigus per Western Union, galite būti užtikrinti, kad jie pasieks reikiamą vietą saugiai ir greitai. Pasaulinių ryšių dėka pinigų pervedimas yra nesudėtingas ir teužtrunka kelias minutes. Jūs netgi galite siųsti pinigus telefono pagalba, naudodami kredito kortelę. Jūsų artimieji

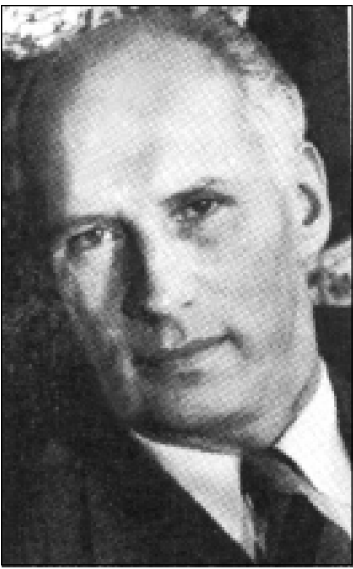
galės saugiai atsiimti pinigus 185-tyje šalių ir 95 tūkstančiuose vietų, tarp jų ir Lietuvoje. Kaip jūsų giminės ir draugai pasitiki jumis, jūs galite pasitikėti Western Union. Taigi siųsdami pinigus savo artimiesiems, siųskite juos tik per Western Union - bendrovę, kuria pasitiki milijonai.

JAV ir Kanadoje teiraukitės
1- 800-325-6000

www.westernunion.com

WESTERN UNION | MONEY TRANSFER

Greičiausias pinigų persiuntimas visame pasaulyje ^{SM}

KULTŪRA IR LIETUVYBĖ

Stasys Santvaras

Spausdiname prieš 35 metus parašytą straipsnį, kai tuomet vyko kultūrininkų tarpe susirūpinimas lietuvių kultūros klausimais, kuris ir vėl aktualus, kai pseudokultūrininkai pradeda vadovauti mūsų tautinės kultūros apraiškoms.

I.

Kultūra ir lietuvybė - du daiktavardžiai, kuriuos nūdien mes gana dažnai linksniuojam. Tai rodo, kad jie yra ta opioji mūsų gyvenimo dalis, kuri, norim ar nenorim, o kelia mummyse ypačiai nemaža galvosūkių ir rūpesčių.

Mūsų kalba turi didį apstą kitų daiktavardžių, reikšmingų ir svarbių vieno ar kito daikto pavadinimų, kurių dėka mes susižinom ir susiprantam. Štai, mergaitė ir lelijos žiedas - taip pat yra daiktavardžiai. Jei mergaitė vienam ar kitam vyrui gali būti didelė problema ir neįžvelgiama gelmė, kupina slaptinumo, tai lelijos žiedas yra tik lelijos žiedas. Jo pareiga pražysti ir savy išugdyti sėklą, kad kitą pavasarį naujas lelijų kelmas galėtų pakilti saulėn.

Kultūra ir lietuvybė - daiktavardžiai, kurių aptarimas yra painus ir sudėtingas. Tai žodžiai, kurių sąvokos sutelpa mūsų praeitis, dabartis ir ateitis - mūsų gyvastinumas, dvasinio bei kūrybinio darbo pastangos, tautinio išlikimo problema, tautinio charakterio ugdymas, ūkinio arba medžiaginio gyvenimo statyba, o taip pat visa lietuviško gyvenimo dinamika, nešanti mus per neteisybės pilną dabartį į ateities giedrą ir mūsų dvasios suspindėjimą, į visa tai, kuo visuotinė prasme gali

būti reikšmingas, garbingas ir didis lietuviškasis genijus.

Pabandykim nors valandėlę sustoti ir susimąstyti prie kiekvieno žodžio atskirai.

Kultūra, kilusi iš lotyniško veiksmazodžio cultivare ar colere, visų pirma reiškė tą patį, kaip mūsų veiksmazodis auginti (taip pat ugdyti), t.y., apdirbti žemę, savo pastangom auginti kurį nors augalą ir javą, duodančius vaisių ar grūdą.

Tačiau lotynų žodis cultivare ar colere turi ir daugiau reikšmių, pvz., įsijungti į kurią nors veiklą, pasišvesti pastoracijai, studijoms, mokslui, muzikai, dailei, literatūrai, visuomeninei veiklai, valstybiniam darbui. Tasai įsijungimas reiškia ne ką kitą, o žmogaus polinkį ar pašaukimą ugdyti savy tas galias, kurios gyvenimą daro turiningą ir prasmingą.

Žmogaus dvasiniame ir jausminiame gyvenime galima kultivuoti ar ugdyti protą, sielą, dvasines pastangas, troškimus, bičiulystę, aistrą, savo asmenybę, savo vidinę jėgą laisvai, be prievartos, garbinti Kūrėją ir, nors žmogui neaprepiamą, bet nuostabų, didžioį darnoj gyvuojantį jo visatos kūrinių.

Pats žodis kultūra nūdien taip pat turi ne vieną reikšmę. Prisiminkim jų nors keletą.

Žmogaus intelektualinis pajėgumas, jo mokytumai ar erudicija, jau yra atskirame asmenyje glūdinti kultūros apraiška. Tuo pačiu terminu apibūdinamos ir atskiros disciplinos: literatūros, muzikos, dailės, istorijos, filosofijos kultūra ir kt. Tačiau erudiciją derėtų skirti nuo kultūros, nes pastaroji plačiau apėpia, išreikšdama ne tik intelektualinį, bet ir dvasinį pradą, pasisavintus iš įvairių pažinimo versmių, kurie visumoj formuoja dvasinę žmogaus asmenybę, ugdo jo žinojimą ir skonį.

Platesne prasme, ir tai visu orumu, kalbama apie atskirų tautų ir epochų kultūrą, apie kultūros evoliuciją ar išsivystymą laike ir erdvėj. Tą kultūrų brendimą paprastai vadinam kultūros istorija.

Kulto arba religijų kultūra atlydėjo žmogų iš gilių senovės, iš barbariškų laikų iki mūsų dienų tariamo žmoniškumo ir civilizacijos.

Etnologiniu požiūriu žodis kultūra apėpia visas žmogaus buvimo tradicines apraiškas: atskirų tautų medžiaginių, socialinių ir dvasinių gyvenimą. Gali būti primityvi, menka, vidutinė, didelė ir aukšta atskirų tautų kultūra. Ji apima atskiros tautos technologiją ir ekonomiją, religiją, socio-

logiją, mitologiją, istoriją, meną (dvasinę kultūrą). Vadinasi, kultūros studija privalo apėpti visas tautos gyvenimo apraiškas - dvasines ir medžiagines, net gyvenimo būdą (namus, jų patogumus, jų meniškumą, stilių...), nors pastarieji kultūros reiškiniai nūdien dažniau yra vadinami civilizacija.

Kultūra, kaip mūsų dienom ją suprantame, yra naujųjų laikų atradimas. Klasikinėj antikoje graikai turėjo žodį paidēia (švietimas). Tuo žodžiu buvo aptariamas praktinis idealas, jame galim talpinti graikų kultūrą ir civilizaciją, bet paidēia graikams nereiškė to, ką mums nūdien reiškia kultūra.

Senovėj ir viduramžiais žmogui buvo artimi du idealai - "veiklioji būtis" ir "mąstančioji būtis". Prieš žmogų, kuris gyvena kasdieninį gyvenimą diena diena, stovi žmogus, kupinas troškimo žinoti ir pažinti amžinąją tiesą.

Moderniais laikais dažnai iškeliamas principas, kad nėra mokslo ir pažinimo, turinčių kokią nors vertę, jeigu mokslas ir pažinimas netarnauja žmogus būčiai. Jeigu tai būtų tiesa, tai mūsų dienom jokia filosofija neturėtų reikšmės, nebent ji būtų vadinama "kultūros filosofija".

Kultūros istorija, norėdama patenkinti tariamai kultūringo žmogaus intelektualinius ir dvasinius poreikius, gimė XVIII a., vadinamam Iliuminizmo ar apšvietos laikotarpy. Brendusi Bayle, Montesquieu, Gibbon'o ir Voltaire'o mąstymuose istoriografija susilaukė aptarimo, kad žmonijos ir atskirų tautų istoriją sudaro ne vien tik karo žygiai, vyriausybės politiniai ir diplomatiniai aktai, bet visų pirma pastangos iširti ir nušviesti ekonominį gyvenimą, mokslo, religijos ir socialinius tautų ar valstybių idealus. Tokiu būdu pirmą kartą terminas "kultūra" (vok. Kultur, pranc. culture, angl. civilization) pasirodė 1766 m.

Romantikų mintys ir absoliutus idealizmas padarė tai, kad sekančiame amžiuje kultū-

ros istorija buvo papildyta ir praturtinta kultūrinių vertybių apžvelgimu. Tuo buvo norima pasakyti, kad pasaulio istorija yra augimas iš savęs per savo tobulėjančią dvasią.

Paskutinių 50 metų laikotarpy italas Benedetto Croce kultūros aptarimą pagilino ir suabsoliutino, kultūros istoriją aptardamas "etine-politine" kultūros istorija, tuo paneigdamas pozityvistinio sociologizmo kultūros istorijos aptarimą.

Mūsų dienų marksistai piestu stoja prieš krikščioniškąją kultūrą ir jos istorijos sampratą, teigdami, kad kiekvienoj socialinėj formacijoj kultūros istorija reiškiasi per ekonominę ir institucinę struktūrą.

Egzistencialistinė filosofija kultūros sąvoką taip aptaria: "Žmogus yra atviras visam pasauliui ir visiems veiksams: jis yra nespecializuota būtybė. Tačiau nespecializuota būtybė yra kartu ir neaprepiama. Savas egzistavimo bei išsivystymo sąlygas žmogus susikuria. Šias naujas, iš paties žmogaus veiklos kilusias sąlygas, ir vadiname kultūra. Kultūros esmė yra esmingai susijusi su žmogaus kilme. Nėra buvę nė vieno tarpsnio, kuris nebūtų turėjęs kultūros, nes be kultūros žmogus tiesiog fiziškai negali pasaulyje išsilaikyti. Kultūra yra jo buvimo pagrindinė sąlyga.

Žmogaus buvimas yra "esmingai buvimas drauge" (M. Heidegger). Būti drauge su kitais yra giliausias žmogiškosios būties apsprendimas.

Tarpininkas, kuris priima mūsų vidaus pasaulį ir jį perteikia kitam, yra kultūros kūriny. Kultūrą kuria žmogus ne tik tam, kad pasauly išsilaikytų, bet kad galėtų ir kitam apsiereikšti, vykdydamas patį giliausią savo apsprendimą būti drauge. Būdamas neapreptų galimybių, kultūros kūriny sugeba išreikšti visa, ką žmogus mąsto, nori ir jaučia. Subjektyvinis vidaus pasaulio įvairumas randa išraišką kultūrinių kūrinių - jų formų bei objektų - įvairybėje. Jeigu nebūtų kultūros, nebūtų nei žmogaus tęstinumo laike, ir mirtis būtų nuolatinė cezūra. O kultūrinio kūrinio pagalba susikuria istorinis žmonijos buvimas drauge, kuriame gyvena visa praeitis.

Žmogaus istorija yra žemės apvaldymo istorija. Tai vis didėjęs pasaulio perkeitimas pagal žmogaus norus ir idėjas. Žemės apvaldymas yra ne tik religinė mintis, bet tai yra kartu ir humanistinė mintis, iškilusi ypač renesanso metu.

(Bus daugiau.)

L.V. 25 K, Jaunų Vyčių choras Clevelande 1927 m. balandžio 17 d. Choro vadovas Vincas Greičius.

J. Bukoynik Studios nuotr.

Ispūdingas, kapitalinis leidinys**DAIL. ANTANO KMIELIAUSKO KŪRYBA****Antanas Dundzila**

Vilniuje gyvenančio dailininko Antano Kmieliausko kūryba skulptūroje, grafikoje, molbertinėj tapyboje ir freskoje apima pusę šimtmečio. Šių metų pradžioje Vilniaus dailės akademijos leidykla išleido didžiulį, 368 psl., spalvotą A. Kmieliausko darbų albumą, "Kmieliauskas".

Savo apimtimi, panaudotomis iliustracijomis, net ir kreidinio popierio svoriu knyga liudija A. Kmieliausko įnašą dailei. Knygoje teigiama, kad skulptūroje naudojamas akmuo yra tapęs jo tvirtumo, ilgaamžiškumo simboliu. Tai tikslī pastaba, nors A. Kmieliausko kūrybos išlikimą garantuos ne tik nudailintas

akmuo bet ir leidiniai, paminėjimai spaudoje, Lietuvoje bei užsienyje gautos premijos, parodos, paplitę darbai. 1932 m. gimęs dailininkas davė nepaprastai daug. Kartais "duodamas", jis buvo priverstas ir "užsimokėti": už Vilniaus globėjo šv. Kristoforo statulą šv. Mikalojaus bažnyčios šventoriuje sovietinė valdžia dailininką pašalino iš dailės dėstytojo pareigų. Gal okupanto tvarkdariai jam būtų ir atleidę už pasirinktą tematiką, tačiau A. Kmieliauskas jį nukalė taip, lyg jis būtų ėjęs prieš vėją... Didelei A. Kmieliausko kūrybos daliai yra charakteringa religinė, alegorinė, mitologinė sintezė.

Per individualizmą daug kur atsispindi lietuviškieji motyvai.

Tapyboje ir grafikoje A. Kmieliauskas nepaprastai spalvingas ir stiprus kompozicijoje. Freskose jis seka populiarios klasikinės išraiškos keliu. Išėivijoje pirmu kartu gal visa tai pajutome 1979 m., kai Vilniaus universiteto 400 metų sukakties proga A. Kmieliauskas išdekoravo kelias universiteto sales. Branginami išėivijoje paplitę jo grafikos darbai: Vilniaus bokštai, Katedros aikštėje nuo žemės besikeliantis žmogus, spalvingos, geometriškai išdėstytos Vilniaus universiteto pastatų

detalės - tai Kmieliauskas, Kmieliauskas, Kmieliauskas! Gal įvairiausi ir labai įdomūs yra A. Kmieliausko sukurti ekslibriai. Dailininkas teigia, kad mažo formato kūriniui būtina kitokia kompozicija, reljefas ir koloritas. A. Kmieliausko ekslibriai yra paplitę visame pasaulyje. Dailininkas kuria ir sveikinimo atvirukus, skiriamus jo šeimos bičiuliams: yra didelė privilegija Naujųjų Metų proga gauti dailininko pasirašytą kūrinių - jis išreiškia Kmieliauskų linkėjimus šimtu kartų reikšmingiau už įprastus švenčių sveikinimus.

Leidinyje yra nuotraukų iš dailininko praeities, darbo aplinkos, jo šeimos. Pažymėtina, kad duktė Ramunė yra taip pat Lietuvoje bei užsienyje užsirekomendavusi

dailininkė. Pabaigoje suregistruoti reikšmingesni apdovanojimai, svarbesnės parodos, bibliografija. Tokios apimties bei kokybės leidinio paruošimui reikia taip pat dailininko bei sudarytojo (R. Dichavičius), reikia teksto autorės (N. Markauskaitė). Tai irgi talentingos, šiam paminklui kreidiniame popieryje, daug įnešusios asmenybės. Išleidimą rėmė dvi Lietuvos ministerijos: čia tai tikrai nebuvo į vėją išlaidžiai paleisti pinigai.

Leidinyje yra puošnus, vizualinis kūrinys, kuris nesiduoda trumpai žodžiais, savitraščio skiltyje apibūdinamas. Jį reikia pamatyti. Besidominančius skatinu kreiptis į Vilniaus dailės akademijos leidyklą, Maironio g. 6, 2600 Vilniuje. Tiražas tik 1,500 egz.

ŠV. KAZIMIERO IŠTAKŲ BEIEŠKANT

Kiekvienas žmogus, kiekviena tauta turi savo likimą. Vieniems jis ramus ir pastovus, kitiems - sunkus, sudėtingas. Lietuvių tautai teko ypatingai dramatiški šimtmečių išbandymai. Nuo pat Mindaugo, Gedimino, Vytauto Didžiojo laikų, jie tęsėsi per rusų carinę okupaciją, bolševikinės invazijos sibirišką tremtį, laisvės kovas ir atgimimus.

Lietuva atsilaikė. Po gūdžių priespaudos metų, suskambus Laisvės varpui, vėl tapo ji laisvųjų Europos tautų bendruomenės pilnakrauja nare.

Lietuvio širdžiai visada buvo būdingas tolerantiškumas ir gera valia kitataučiams. Jau nuo Gedimino laikų veikė lenkų, rusų žydų, totorių ir kitos tautinės bendrijos, kurios čia sėkmingai vystė savo kultūrą ir švietimą. Pavyzdžiui, žydai Lietuvos sostinę Vilnių, netgi, savo antrąją Jeruzale vadino.

Dažniausiai gėris su blogiu egzistuoja šalia. Šv. Kazimiero Ordinas, vedamas obalsio Vivere bonum faciundo (gyventi, darant gera), vienu iš pagrindinių tikslu laiko su blogiu kovoti gerumu. Ordinas, turėdamas aiškią ateities viziją, viltingai siekia laimės, meilės, gerumo žmonėms ir tautoms.

Pasaulietinis, šv. Kazimiero vardu siekiant pagerbti Gediminaičių dinastijos karalaitį Kazimierą ir kilnius jo idealus, Ordino tikslas yra:

- Vadovaujantis griežtais dorovės, kilnumo ir garbės principais, aktyviai dalyvauti visuomeninėje, švietėjiškoje, kultūrinėje, labdaringoje ir globėjiškoje veikloje.

- Rodant gerą pavyzdį, dalyvauti jaunimo auklėjime ir ugdyme. Ordino veikla vadovaujasi obalsiu - Vivere bonum faciundo (gyventi, darant gera). Šv. Kazimiero ordino veikloje dalyvauja daug garbingų ir nusipelnusių Lietuvai žmonių. Skyriai veikia beveik visuose Lietuvos miestuose.

Apie Šv. Kazimierą

Šv. Kazimieras gimė 1458 m. spalio 3 d. Krokuvoje Vavelio pilyje, Lenkijos karaliaus ir Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Kazimiero šeimoje. Šv. Kazimieras kilęs iš galingos to meto valdovų giminės: Jogaila jam senelis, Algirdas prosenelis, Gediminas - proprosenelis. Karalaitis Kazimieras augo ir brendo Krokuvoje, savo tėvo karaliaus rūmuose. Jo auklėjimui didelę įtaką turėjo religinga šeimos aplinka, pamaldi motina. To meto metraščiai pažymi princą Kazimierą esantį pamaldų, gabų ir valingą, dosnų vargšams ir ligoniams.

Kazimierui buvo siūlyta Vengrijos karūna. Jis, būdamas neeilinių gabumų, galėjo tapti Lenkijos ir Lietuvos valdovu, bet viso to atsisakė ir visą save atidavė Dievui ir gėrio kūrimui žemėje.

Mirė 1484 m. kovo 4 d. Gardine. Palaidotas Vilniuje, Arkikatedros koplyčioje. Popiežius Klemensas VIII kanonizavo šventuoju 1602 m.

Ordino ištakų beiėskant

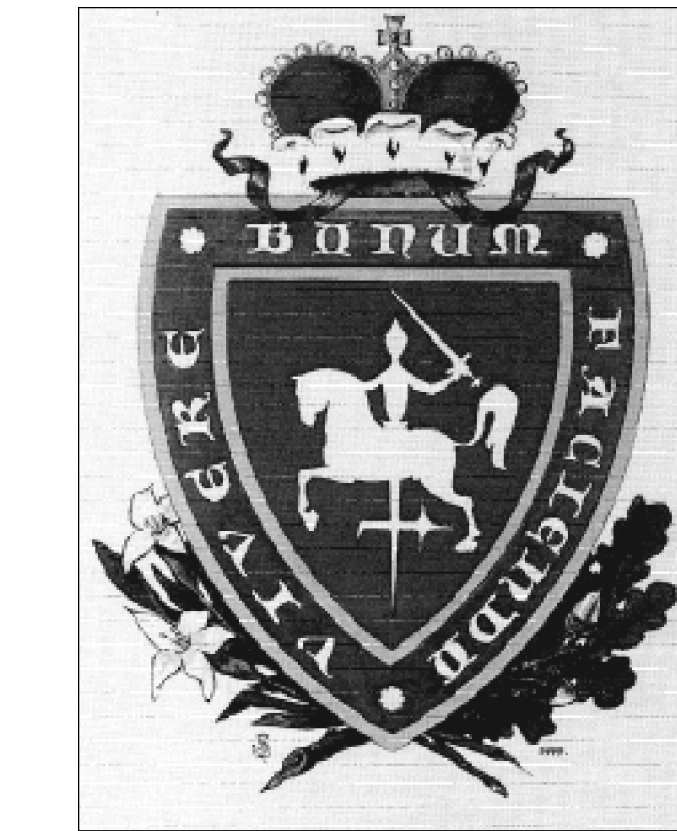
Šimtmečių bėgyje Lietuva nemaldomai buvo blaškoma įvairiausių negandų. Nuo Mindaugo ir Gedimino laikų, nuo Žalgirio mūšio ją naikino priešai iš rytų ir vakarų. Ji didvyriškai kovėsi su voikiškaisiais kryžiuočių ir

kalavijuočių puolimais, šimtmečius iškentėjo rusiškojo carizmo negandas. Kurdami ir gindami savo valstybę, lietuviai buvo ypač vieningi ir stiprūs.

Ypač skaudžias žaizdas lietuvių tauta patyrė praėitame šimtmetyje, kurias paliko sovietinė okupacija. Sibiras, kalėjimai, tautos supriešinimas, tautinis ir dvasinis genocidas, tai žaizdos Lietuvos kūne, kurioms gydyti reikia vienybės, dvasinio taurumo ir pasiaukojimo.

Šie tautos kovos ir kančių ženklai atvedė Lietuvos inteligentijos protus ir širdis prie Šv. Kazimiero Ordino ištakų. Vienas pirmųjų šio darbo ėmėsi taurus, meninės sielos žmogus, visuomenės ir kultūros veikėjas, bajoras Edvardas Jonas Eismontas. Jis pirmasis subrandino Ordino idėjas, struktūros metmenis, surado pirmuosius bendražygius, kurie suprato šio sunkaus, garbingo darbo prasmę. Ordino obalsį "Vivere bonum faciundo" (gyventi, darant gera) pirmieji išgirdo žinomi Lietuvoje žmonės - skulptorius prof. K. Bogdanas, muzikas P. Juodelė, mokslininkas V. Prekeris, skulptorius V. Tallat-Kelpša, B. Dvariono muzikos mokyklos direktorė L. Užkairaitienė, kompozitorius prof. R. Žigaitis ir kiti. Buvo sukurtas Ordino Statutas, veiklos programa, herbas, priesaika, himnas, riterių regalijos reikalinga atributika ir dokumentacija. Šalia tikrųjų narių buvo įgyvendinta ir Ordino rėmimo fondo narių programa, susiformavo valdymo ir veiklos struktūra.

Šiuo metu Ordinas jungia

kelias dešimtis tikrųjų narių, riterių ir šimtus Rėmimo fondo (RF) narių. Baigia susigulėti garbingo pavadinimo idėja. Juk šv. Kazimieras ne vien pirmasis (ir vienintelis) Lietuvos šventasis, kurio vardu pavadinta daug Katalikų bažnyčios organizacijų. Jis, tuo pačiu, pasaulietinė valstybine prasme, garbinga asmenybė. Jo šventas vardas įprasmina mūsų pasaulietinės krypties Ordino obalsį ir idėjas - meilę artimui, kultūrinę ir švietėjišką, globėjišką ir labdarinę veiklą. Skyriai veikia beveik visuose Lietuvos miestuose ir rajonuose. O darbo yra labai daug. Globojami Utenos ir Prienų senelių namai, Žmonių su fizine negalia ugdymo centras, Utenos žmonių su proto negalia iki 21 m. žmonių globos centras, Antavilių senelių namai, Adutiškio ir Akmenynės mokyklos ir daugelį kitų organizacijų. Yra globojami našlaičiai ir sunkioje būklėje esantys žmonės.

Ordino veikla gilėja ir platėja. Jis tampa žinomas ir

Europoje. Ordino vadovai kviečiami į įvairius renginius užsienyje. (Maskvoje, Romoje, Londone). Štai liepos 4-12 dienomis Magistras kviečiamas dalyvauti tarptautinėje konferencijoje Romoje "Jaunimo susvetimėjimas ir nihilizmas". Rugsėjo mėn. Organizuojama kelionė į Vatikaną: planuojama nuvežti našlaičius vaikus pas Popiežių ir kt.

Šv. Kazimiero Ordinas jau ne uždara organizacija. Jis tampa visos tautos, Lietuvos organizacija. Kai kas Ordine mato naują tautos atgimimo sąjūdį, iškeliantį tikrąsias žmogiškąsias ir tautines savybes.

Ordino nariais gali tapti dori, krikščioniškos moralės, pritariančios Ordino tikslams ir uždaviniams Lietuvos ir kitų šalių piliečiai. JAV gyvenančius lietuvius kviečiame dalyvauti Ordino veikloje, tapti Ordino nariais. Būstinės adresas: Sausio 13-sios 37/84, Vilnius.

Ordino narė
Celina Urnikytė

LIETUVA IR PASAULIS

LIETUVA JAU ŠIANDIEN ELGIASI KAIP NATO NARĖ

Lietuvos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas paragino JAV toliau vadovauti NATO plėtrai, pakviečiant į Aljansą Lietuvą ir kitas Baltijos šalis, bei pareiškė, kad ir toliau dirbs su JAV Vyriausybe, įgyvendinant šį tikslą, praneša ELTA.

Tokios nuostatos akcentuotos ambasadoriaus kreipimesi į Amerikos legiono narius, dirbusius Amerikos karinėse pajėgose ir Valstybės departamente, išsakant Lietuvos Vyriausybės poziciją dėl NATO plėtros po pirmojo JAV Prezidento George W. Bush vizito į Europą.

V. Ušackas pareiškė: „Mes tikimės, kad Prezidentas G. Bush ir JAV bus Europos suvienijimo užbaigimo proceso priešaky, nuosekliai plečiant NATO 2002 metais ir vėliau“. Jis padėkojo Prezidentui ir naujai JAV administracijai už kiekvienoje Prezidento aplankytoje Europos sostinėje iškeltą NATO plėtros klausimą, sakydamas, kad tai geriausias JAV įsipareigojimo įrodymas.

Rengdamasi kitam NATO plėtros etapui, Lietuva jau šiandien elgiasi kaip NATO narė, siūsdama karines pajėgas į konfliktų zonas Pietryčių Europoje. Lietuvos Vyriausybė tuo demonstruoja savo pasiryžimą būti geru ir patikimu NATO sąjungininku, vertu Aljanso narystės.

Kalboje buvo akcentuota bendradarbiavimo su šalimis - „Vilniaus dešimtuko“ narėmis - svarba, remiantis politinio solidarumo principais ir individualios atsakomybės už pasirengimą narystei Aljanse. Pagrindiniai „Vilniaus dešimtuko“ bendradarbiavimo principai - „Vienas už visus, visi už vieną“ bei „Kuo daugiau šalių bus pakviesta į Aljansą 2002 metais, tuo geriau Europos suvienijimo raidai“.

„WILLIAMS“ SUSITARĖ SU „JUKOS“ ĮMONE

Lietuvos Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas pasveikino bendrovės „Williams International“ ir rusų kompanijos „Jukos“ susitarimą dėl ilgalaikio naftos tiekimo įmonei „Mažeikių nafta“, praneša ELTA.

Kaip sakoma A. Paulausko sveikinime, „tokia sutartis ne tik užtikrintų reguliarią naftos tiekimą Lietuvai, bet ir leistų tikėtis, kad „Mažeikių naftos“ bendrovė ims dirbti pelningai“. Jis taip pat pareiškė įsitikinimą, kad šių dviejų kompanijų bendradarbiavimas padės užtikrinti stabilumą Lietuvoje, bus naudingas Lietuvai ir jos žmonėms.

Socialdemokratų partijos vadas Algirdas Brazauskas sveikina „Mažeikių naftą“ valdančios JAV kompanijos „Williams“ sutartį su Rusijos bendrove „Jukos“ dėl ilgalaikio žaliavos tiekimo, pranešė Eltai Lietuvos socialdemokratų partijos Informacijos centras. Socialdemokratų nuomone, jei sutartis bus įgyvendinta, tai užtikrins „Mažeikių naftos“ veiklą, užtikrins ne tik žaliavų tiekimą, bet ir galimybę kredituoti įmonės rekonstrukciją bei vykdyti sutarties įsipareigojimus. Jo manymu, geresnė įmonės veikla turės teigiamą poveikį šalies ekonomikai, eksportui bei viešajai nuomonei.

Aiškeja, kad jau pavasarį, kai Washingtonė lankėsi Vokietijos kancleris Gerhard Schroeder, kairėje, JAV prez. G. Bush pasisakė už NATO išplėtimą, įjungiant ir Pabaltijo valstybes.

Atkelta iš 1 p.

GALĖSIME IŠSILAIKYTI TIK MOKYDAMIESI

išmokti. Teks suprasti, kad ne valstybės dotacijos, garantinės ir kitokios palaikomosios produkcijos supirkimo kainos, bet lengvas verslo keitimas, naujo darbo įsisavinimas, greitas prisitaikymas prie kintančios rinkos, ekonominės - socialinės situacijos, kaip šalyje taip ir visoje ES, bus kiekvieno gyventojų ateities ir gerbūvio garantas. Labai gerai, kai per visą gyvenimą galima pasikliauti viena specialybe, jaunystėje sukaupomomis žiniomis, bet dar geriau, kai turima iš ko rinktis, kai asmens privalumų ratas tikrai gausus. Kaip valstybė bespręstų užimtumo problemą, lemiantieji veiksniai bus paties asmens iniciatyva, jo pasirengimas pradėti naują darbą, naują verslą.

Mokytojų daug, tik reikia juos tinkamai panaudoti

Turėtume tik pasidžiaugti, kad žemės ūkio reikmėms tenkinti Lietuvoje yra sutelktas ir iki šiol išlaikytas solidus intelektualinis potencialas, kad žemdirbių švietimu tikrai yra kam užsiimti. Dar šių metų pradžioje žemės ūkio mokslą vykdė 8 mokslo tiriamieji institutai su 2 filialais ir 8 bandymo stotimis, specialistus ir kvalifikuotus darbininkus rengė 2 aukštosios, 13 aukštesniųjų ir 37 žemės ūkio mokyklos, žemdirbių konsultavimu užsiėmė gerai organizuota Žemės ūkio konsultavimo tarnyba, visuose rajonuose turinti savo konsultavimo biurus, kuriuose kiekviename dirba nuo 3 iki 6 darbuotojų. O kur dar Žemės ūkio rūmai, įvairios žemdirbiškosios asociacijos, draugijos, kurios taip pat suinteresuotos žemdirbių, savo narių švietimu? Taigi, žemdirbių formalusis profesinis rengimas, konsultavimas lyg ir neblogoi sutvarkytas.

Tačiau suaugusių žemdirbių kryptingam profesiniam, tęstiniam mokymui reikia daug daugiau negu šiuo metu turime. Reikia aiškios sistemos ir informacijos, kur vieno ar kito dalyko galima mokytis, reikia plataus pasirinkimo, didelio mokymo programų kiekio, reikia, kad mokymai vyktų ne per daug ilgai ir patogiu žemdirbiams laiku, reikia, kad būtų galima ne tik teoriškai sužinoti, bet ir praktiškai pamatyti, reikia, kad visas mokymas būtų patogus, praktiškai bei finansiškai prieinamas, valstybės skatinamas

ir palaikomas. Atėjo laikas, kai šalia jaunimo profesinio rengimo turi atsirasti valstybės ir visuomenės taip pat pripažintas bei gerai organizuotas, žemdirbių ir kitų kaimo gyventojų tęstinis mokymas.

Ką galime ir ką turėtume padaryti?

Tikriausiai visi sutiksime, kad šiame laikotarpyje nei naujų mokyklų ar papildomų darbuotojų nereikia, kad pakaktų tik šiek tiek pertvarkyti ir racionaliau panaudoti esamus resursus, esamas mokslo ir mokymo institucijas, sudaryti galimybę žemdirbių švietimo veiklą įsijungti žemės ūkio, verslo, ekonomikos mokslų specialistams, aukštųjų mokyklų dėstytojams, žemės ūkio mokyklų pedagogams. Suradus du ar tris laisvesnius kabinetus, auditorijas, šalia dieninių ir neakivaizdinių skyrių nebūtų taip sunku įkurti ir suaugusių žemdirbių tęstinio mokymo skyrių, centrą ar kitaip vadinamą padalinį, kuriame būtų mokomi ne tik ūkininkai, bet ir kiti kaimo gyventojai. Be vietos suradimo, nemažiau svarbu bus parinkti įdomias, tinkamas ir tikrai reikalingas mokymo programas, kad žemdirbių sugaištas laikas mokymuisi, ateityje jiems atsipirktų su kaupu. T. y. turi būti platus ir laisvas mokymosi programų pasirinkimas, o pačios programos parengtos labai atsakingai, kvalifikuotai. Kad žemdirbių mokymasis būtų populiarus, taip pat svarbu kad mokymosi laikas nesutaptų su darbymečiu, neužsietų savaitėmis, paskaitų skaitytojais būtų autoritetingi specialistai, o klausytojai galėtų gauti visą informacinę, metodinę literatūrą, susipažinti su gamybinio, praktinio patyrimu.

Gal negreitai, bet kiekviename mokymosi centre turėtų būti pagalbota ne tiki apie elementarias mokymosi, buitines, bet ir laisvalaikio praleidimo sąlygas, apie kitų šeimos narių įdomų užimtumą. Teko matyti, kai Danijos ūkininkai į trumpus mokymus atvažiuoja šeimomis ir niekas juose nenuobodžiauja.

Kad žemdirbių švietimo, mokymosi centrai būtų populiarūs, jie turi būti modernūs, aprūpinti visomis mokymosi priemonėmis, o pats mokymasis tikrai prieinamas bet kuriam žemdirbiui. Suprantama, kad kaip kiekviena paslauga, taip ir mokymais reikalauja tam tikrų finansinių išlaidų, kurias padengti negalės nei vieni

klausytojai, nei valstybė. Šiomis išlaidomis turėtų pasidalinti visi, t. y. žemdirbių mokymasis galėtų būti finansuojamas ne tik iš valstybės ar savivaldybių, bet ir įvairių tarptautinių projektų, ES paramos programų, fizinių ir juridinių asmenų, taip pat neatsisakant ir pačių klausytojų tam tikros įmokos dalies.

Tik suderintas darbas

Kaip kas gali teigti, kad žemdirbių švietimas, kaip ir visas žemės ūkis, yra tik eilinis verslas ir juo gali užsiimti privatūs asmenys, esantys įvairūs mokymo centrai miestuose ir nėra jokio reikalo dar ką nors išsigalvoti, kurti. Jokių būdu neatmetant privačios iniciatyvos reikšmės ir galimos miestų profesinių mokymo centrų, mokyklų talkos, žemdirbių švietimas turi savo specifiką, savus reikalavimus, būtinumą daugelį teorinių dalykų sieti su praktiniais mokymais, laukų darbais, pažangaus ūkininkavimo patirtimi. Dar daugiau, žemdirbių mokymo, kaip ir žemės darbų, įvairovė yra tokia didelė, kad ir labai gero vieno mokymo centro, vienos aukštosios mokyklos toli gražu nepakanka. Be viso to, mokymo centrų tinklas, jų išdėstymas turi atitikti visus šalies charakteringus regionus, visas žemės ūkio plėtros kryptis, lengvai pasiekiamas ir atokiau ūkininkaujantiems žemdirbiams.

Žemės ūkio ministerija, rūpindamasi žemdirbių švietimu, aukštosiose ir profesinėse žemės ūkio mokyklose dar šiais planuoja įsteigti 10 žemdirbių tęstinio profesinio mokymo centrų. Tam yra parengusi žemdirbių tęstinio profesinio mokymo centrų tipinius veiklos nuostatus, jų steigimo, programų rengimo ir registravimo taisykles. Padaryta gera pradžia, dabar atėjo eilė praktiniams darbams. Reikėtų tikėtis, kad ir šie darbai ilgai neužtruks, kad dar šiais metais specializuotuose žemdirbių tęstinio profesinio mokymo centruose pirmieji klausytojai galės pakelti savo kvalifikaciją, rasti atsakymus į visus rūpimus klausimus. Ateityje tokių centrų numatoma steigti ir daugiau, tikintis, kad per metus juose galėtų mokytis po 10 - 12 tūkstančių žemdirbių. Taip bus žengtas pirmas, bet tvirtas lietuvių žemdirbio žingsnis kelyje į europinę integraciją, į pasirengimą dirbti konkurencinėmis Vakarų rinkos sąlygomis.

CLEVELAND, OH

TRAGIŠKOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS
CLEVELANDE

Š. m. birželio 17 d. Clevelando baltiečiai prasmingai paminėjo sovietų vykdytų lietuvių, latvių ir estų masinių trėmimų pradžios 60-ies metų sukaktį. Minėjimas vyko latvių evangelikų liuteronų parapijoje, vakariniame Clevelando priemiestyje, Lakewood, Ohio. Tai buvo 22-as metinis minėjimas kurį rengė Clevelando Baltiečių komitetas.

Įnešus JAV, Lietuvos, Latvijos ir Estijos vėliavas ir baltiečių spalvas, kurioms vadovavo Komiteto narys ir Ohio Rezervo Brig. generolas Vilmars Kukainis, vyko eumeninės pamaldos už visus žuvusius ir nukentėjusius baltiečius. Pamaldas tema "Nuo kančios į ateitį su Dievu" pravedė klebonai kun. Gediminas Kijauskas ir latvių Laimdota Grendze, prie kurių prisijungė du jauni dvasiškiai estas Heino Nurk iš New Jersey ir vietinis latvis Paul Barbins. Šv. Raštas ir maldos buvo skaitomos anglų, lietuvių, latvių ir estų kalbomis.

Savo pamokslu kun. Nurk prisiminė sovietų genocidą Estijoje ir vienos moters atsiminimus apie šiuos žiaurios įvykius.

Tarp maldų smuikininkas Peteris Briedis gražiai išpildė du šiai progai pritaikytus veikalus ir viešnia iš Latvijos Gunta Timmermanis pianinu paskambino vieną kūrinių.

Pamaldų gale buvo sugiedoti JAV, Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnai, kuriuos pravedė vargonininkė Liga Zemesaraja ir vietinis choras.

Po pamaldų vyko trumpas minėjimas parapijos salėje. Kalbas pasakė Lietuvos garbės konsulė Ingrida Bublienė, Ohio Estų Laisvės Federacijos pirm. Andreas Traks ir Komiteto pirmininkas, latvių veikėjas Maris Manteniaks. Visi minėjo sovietų padarytą didelę žalą Baltijos tautoms ir ragino dėti pastangas, kad toki įvykiai nesikartotų ateityje.

Mūsų konsulė paminėjo paskutiniu metu JAV Prezidento George W. Bush pasakytą kalbą Varšuvoje, kurioje jis pasisakė už NATO praplėtimą nuo Baltijos iki Juodosios jūros ir teigė, kad vakarų valstybių nuolaidos tironams, kaip vyko Munchene ir Yaltoje nepasikartos. Konsulė taip pat stipriai ragino visus aktyviai prisidėti prie Baltijos Valstybių priėmimo į NATO.

A.Traks minėjo, kad ir dabar rusai skleidžia melus

apie Baltijos valstybių "savanorišką išjungimą" į buvusią Sovietų Sąjungą ir nerodo jokio noro apgailestauti šį žiaurų terorą. Jis taip pat pastebėjo, kad nacių karo nusikaltėliai buvo nubausti, bet niekas nekalba apie komunistų terorą, kuris pareikalavo dar didesnių aukų. M.Manteniaks pastebėjo, kad amerikiečių žiniasklaida beveik ignoruoja Baltijos valstybių siekius įstoti į NATO ir dauguma komiteto laiškų ir kreipimusi šiuo klausimu lieka neatsakyti išskyrus senatorių George Voinovich, kuris yra stiprus mūsų rėmėjas. Pirmininkas taip pat padėkojo dvasiškiams ir kitiems prisidėjusiems prie šio minėjimo.

Taip pat buvo padalinti laišakai senatoriui M. DeWine, prašant jo paramos įstojimo į NATO klausimu ir komiteto atsišaukimas amerikiečių spaudai, kuris liko neatspausdintas.

Po minėjimo sekė vaišės, kurias gerai paruošė parapijos moterų sąjunga. Nors ir buvo graži saulėta sekmadienio popietė, viliojanti praleisti laiką gamtoje, minėjimas vis vien sutraukė virš pusantro šimto dalyvių, įskaitant 31 lietuvi.

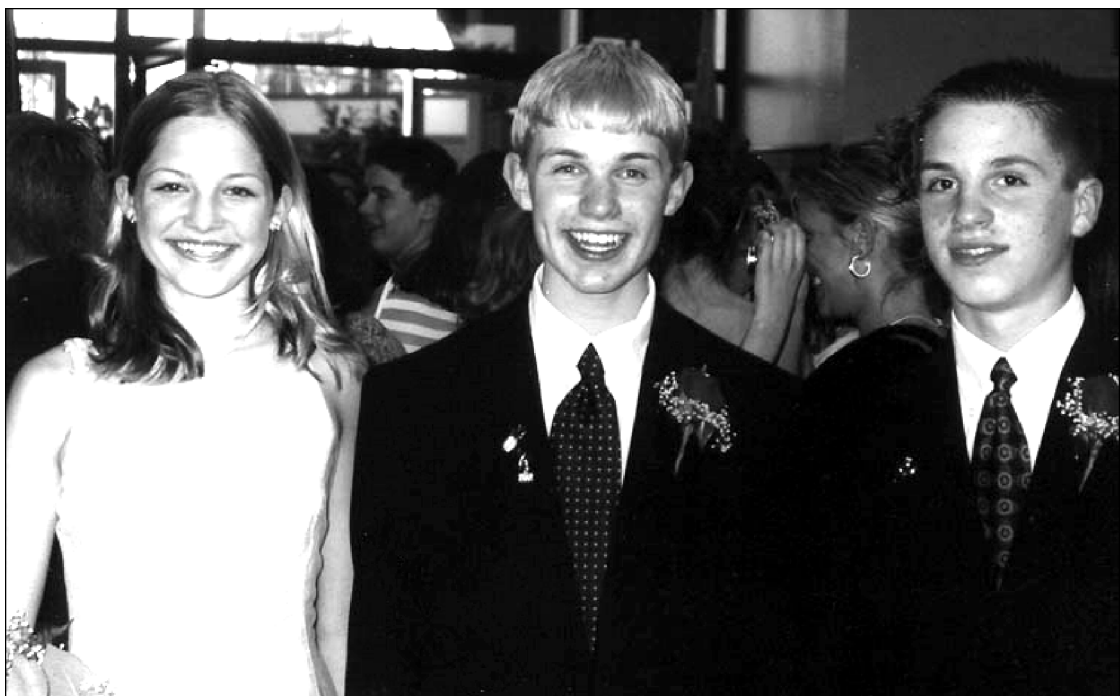
A. Pautienis,
Clevelando Baltiečių
Komiteto vicepirmininkas

CHICAGO, IL

DEVINTASIS GARBĖS
DAKTARATAS

Prezidentas Valdas Adamkus, nutraukęs savo viešnagę JAV, skubiai sugrįžo į Vilnių dėl krizės, kuri ištiko Lietuvos valdančiąją Naujosios politikos koaliciją ir jos vyriausybę. Gegužės 16 d. privataus vizito į JAV išvykęs V. Adamkus planavo grįžti gegužės 21 d., tačiau Naujosios politikos koalicijos griūtis šiuos planus sujaukė.

Čikagoje jam buvo suteiktas De Paul universiteto garbės daktaro titulas. Tai devintasis prez. Valdo Adamkaus pagerbimas, suteiktas vieno žymiausių katalikiškosios krypties universitetų. Iškilnėse jis pasakė labai prasmingą kalbą, išskeldamas Lietuvą pasaulio žiniasklaidoje. Jo klausėsi akademikai ir 8 tūkstančiai žmonių.

Su garbės pažymėjimais baigę St. Paschal Baylon pradinę mokyklą lietuviukai: Nida Hallal, Vėjas Belzinskas, Andrius Stankus. Taip pat baigė ir Emily Mekeša.

Dr. Viktoro Stankaus nuotr.

BAIGĖ STUDIJAS

Gegužės 20 d. Clevelande Audra Degesytė, dr-ų Dainiaus ir Romos Degesių vyriausioji dukra baigė CWRU - Case Western Reserve universitetą, gaudama Bachelor of Arts diplomą cum laude. Ta pačia proga Audra gavo "Eva Hancock Memorial Fellowship", kuri padeda baigiančiom studentėm keliauti užsienyje ir tęsti pasirinktas studijas.

Audra studijavo rusų, japonų, vokiečių, ispanų ir prancūzų kalbas. Šiais metais ji buvo gavusi pakvietimą iš Kazachstano Mokslo Ministerijos atvykti trim savaitėm studijuoti jų archyvuose

sukauptą etnografinę filmų medžiagą.

Ji tęs daktarato studijas Philadelphijos mieste, Temple Universitete, vaizdinės antropologijos srityje.

Audra nemažai veikė Clevelando lietuvių tarpe, baigė Šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą, skaitydavo mišių skaitymus sekmadieniais Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčioje. Dainavos stovykloje yra dirbusi su jaunimu.

Audra ne tik mokslu domisi, bet ir teatru. Yra vaidinusi C.W.R.U. Universitete mėgėjų trupėje, net 1999 metais muzikiniame vaidinime "Cabaret" ji atliko Sally

Audra Degesytė

Bowles vaidmenį, viena iš pagrindinių rolių.

Seneliai dr. Danielius ir Roma Degesiai ir sesutės Nida ir Aistė labai džiaugiasi Audros pasisekimu.

Močiutė

VADOVĖLIŲ AUTORiams - LIETUVIŲ FONDO PREMIJOS

Švietimo ir mokslo ministerijos Ovaliojoje salėje birželio 20 d. buvo įteiktos JAV Lietuvių fondo premijos Lietuvoje parašytų vadovėlių autoriams. JAV Lietuvių fondas jau treči metai skiria premijas lietuvių gimtosios ir valstybinės kalbos, užsienio kalbų, istorijos, pilietinio ugdymo vadovėlių rankraščių autoriams. Švietimo ir mokslo ministerija JAV Lietuvių fondui pateikia vadovėlių rankraščius, kurie aprobuoti ekspertų komisijose ir Bendrojo ugdymo tarybos sprendimu siūlomi premijuoti. Premijos dydis -

2000 JAV dolerių (8000 Lt) už vieną vadovėlį. Šias premijas anksčiau jau yra gavę aštuoni autoriai.

Kaip Švietimo ir mokslo ministeriją informavo JAV lietuvių fondo valdybos pirmininkas Povilas Kilius, šįmet premijos paskirtos trijų vadovėlių autoriams.

Premiją pelnė Vilniaus universiteto Lituanistinių studijų katedros dėstytojos Virginija Stubrienė ir Aurelija Kaškelevičienė už lietuvių kalbos mokymo priemonių komplektą "Nė dienos be lietuvių kalbos".

VILNIAUS FESTIVALyje - JAUNO LIETUVIŲ PIANISTO KONCERTAS

Žymiausias užsienio atlikėjais garsėjančiame Vilniaus festivalyje birželio 20 d. - lietuviška šventė. Lietuvos filharmonijos salėje vyko 23 metų pianisto Andriaus Žlabio koncertas. Be Johano Sebastiano Bacho, Johaneso Bramso, Liudviko van Bethoveno opusų, koncerte skambėjo ir du specialiai A.Žlabiui dedikuoti jaunų užsienio kompozitorių kūriniai.

Dar besimokydamas Vilniaus M.K.Čiurlionio menų gimnazijoje A.Žlabys jau tapo kelių tarptautinių konkursų laureatu. Baigęs ją, 1994 metais išvyko į JAV studijuoti fortepijoną ir kompoziciją. Jauną pianistą iš Lietuvos konkursuose. Šiuo metu A. Žlabys siekia magistro laipsnio Clevelando muzikos institute, nemažai koncertuoja. Arti-

Premija paskirta "Baltų lankų" leidyklos direktoriui ir vyriausiajam redaktoriui Sauliui Žukui už vadovėlių "Literatūros teorija ir kūrinių interpretavimas".

Trečią premiją pasidalino Kauno Šančių vidurinės mokyklos anglų kalbos mokytoja Rita Staškienė ir Kauno "Santaros" gimnazijos anglų kalbos mokytoja Audronė Timofejevienė, parengusios anglų kalbos mokymo priemonių komplektą "School English III".

ELTA

miausiuose talentingo pianisto planuose - koncertinis turas su "Kremerata Baltica" orkestru, taip pat debiutas Niujorko "Carnegie Hall".

Gerų atsiliepimų apie A.Žlabio muzikavimą jau yra pasirodę ir didžiojoje Amerikos spaudoje. "Chicago Tribune", pavyzdžiui, jis buvo pavadintas vienu talentingiausių klaviatūros menininkų.

ELTA

Lietuvių Fondo pokylyje Pelno skirstymo komisijos pirm. Antanas Razma ir tarybos pirm. Algirdas Ostis įteikia 40,000 dol. paramos čekį Pasaulio lietuvių centro pirm. Rimui Griškeliui ir valdybos pirm. Kęstučiui Ječiui.

Aktyvieji mūsų bendruomenės nariai - prof. Jonas Račkauskas džiaugiasi gauta Zuzanos Juškevičienės auka Lituanistikos institutui Jaunimo centre Čikagoje. Z. Degučio nuotr.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VEIKLOJE

Filadelfijoje (balandžio 21-22 d.) ir Lemonte (balandžio 28-29 d.) įvykę JAV LB sritiniai suvažiavimai laikytini pavykusiais. Filadelfijoje sulaukta 35 atstovų (atstovauta keturioms apygardoms), Lemonte - 90 atstovų (atstovauta trim apygardom ir keliom "nepriklausomom apylinkėm).

Filadelfijoje NATO klausimu pranešimą pateikė JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos pirm. Algirdas J. Rimas ir ministras-patarėjas NATO reikalams Lietuvos ambasadoje Kęstutis Jankauskas. Lemonte NATO reikalais kalbėjo Lietuvos ambasadorius JAV-se Vygaudas Ušackas, ALT'os pirm. Saulius Kuprys ir JAV LB Krašto valdybos pirm. Algimantas Gečys.

Dėmesio ir diskusijų suvažiavimuose sulaukė vicepirm. Dr. Romualdo Kriaučiūno pranešimas JAV LB apygardų pertvarkymo reikalavimams. Dr. Kriaučiūno rūpesčiu yra paruošta anketa su pertvarkymui siūlomais projektais.

"3-jai bangai" vicepirm. Dalios Badarienės pranešimas palietė ne vien tik opius dviubos pilietybės ir papildyto JAV imigracijos įstatymo klausimus, bet taip pat ir svarbą naujai iš Lietuvos atvykstantiems talkinti kalbos, teisėtvarkos, buitinių patarnavimų gavimo klausimuose.

Iš 16-kos Krašto valdybos narių, per abu sritinius suvažiavimus 14 pareigūnų savo dalyvavimu ir pranešimais buvo įsijungę į vieno ar kito suvažiavimo darbą. Parėmus Lietuvių Fondui, šiais dviem sritiniais suvažiavimais tapo atgaivinta jų ruošos tradicija. Sritiniai suvažiavimai suteikė progą išgirsti apygardų pirmininkų pranešimus apie organizacinę stovį bei esamas

problemas: Bostono apygarda (pirm. Gintaras Čepas), Connecticut apygarda (pirm. Laima Karosienė), New Yorko apygarda (pirm. dr. Giedrė Kumpikaitė), Pietryčių apygarda (pirm. Vytas Maciūnas), Vidurio Vakarų apygarda (pirm. Birutė Vindašienė) ir Michigan apygarda (pirm. Liūda Rugienienė).

Ohio LB apygardos pirmininkui nedalyvaujant ir nepateikus pranešimo, apie Clevelando LB apylinkės veiklą kalbėjo pirm. Mylita Nasvytienė. Įdomų pranešimą "apygardai nepriklausančios" Omahos apylinkės pateikė pirm. Nellie McCullum.

JAV LB Apygardų suvažiavimai

Sritiniai suvažiavimai nesiekia pakeisti LB įstatuose esančio nuostato kartą metuose turėti apygardos suvažiavimus. Š.m. balandžio 24-25 d.d. Floridos apygardos (pirm. Algirdas Dūda) suvažiavimas įvyko Palm Beach, FL. jį globojant Palm Beach LB apylinkei (pirm. Kęstutis Miklas). Dalyvavo 46 atstovai. JAV-ių pulk. Algimantas Garsys skaitė paskaitą apie Lietuvos pastangas ir galimybę tapti NATO nare.

Vidurio Vakarų LB apygardos suvažiavimas įvyko š.m. balandžio 28 d. Lemonte. Dalyvavo 88 atstovai. Suvažiavime išklausti atskaitiniai pranešimai. Ši apygarda gausiausia - 18 apylinkių. Suvažiavimą sveikino amb. V. Ušackas ir jo eigą stebėjo gausiai Krašto valdybą atstovaujantys pareigūnai.

Jaunimo reikalai

Š.m. kovo 9-11 d.d. Washington, DC įvyko Rytinio pakraščio jaunimo sąskrydis. Jį organizavo JAV LJS-gos

Washingtono skyrius, daug talkino Lietuvos ambasada. JAV LB KV-os vicepirm. Dr. Stasys Bačkaitis jaunimui skaitė vieną iš dviejų pranešimų. Sąskrydyje dalyvavo KV-bos vicepirm. Jaunimo reikalams Vidmantas Rukšys. Krašto valdybos pirmininkas tuo pačiu metu dalyvavęs Washingtone vykusioje JB-ANC konferencijoje pasinaudojo proga pabendrauti su jaunimu. Didelį nuošimtį dalyvavusio jaunimo sudarė JAV-se studijuojantys iš Lietuvos. Jaunimas rodė dėmesį LB-nei, tad būtina, pagal galimybes, jam padėti, jungti į lietuvišką veiklą. Kai kuriems jaunimo atstovams reiškiant abejones dėl Lietuvos jungimosi į NATO sudėtį, Washingtone susiorganizavo būrys aktyvistų "Studentai už NATO". Šio sambūrio iniciatorius Marius Petrušonis, Lietuvių Fondo stipendininkas - stažuotojas JAV LB įstaigoje Washington.

Australijoje vykusio Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso metu JAV Lietuvių Jaunimo Sąjunga (JAV LJS) išsirinko naują valdybą. Valdybai vadovauja Daina Žemaitaitė, gyvenanti Santa Monica, CA. Pasigesime buvusio JAV LJS pirm. Andriaus Čižiūno, su kuriuo buvome užmezgę glaudžius ryšius ir buvo išsivystęs abipusis susipratimas jaunimo veiklos atžvilgiu.

Sporto reikalai

Krašto valdybos vicepirmininko sporto reikalams Rimo Gedaičios asmenyje turime nepailstantį sporto entuziastą. Praeityje daugiau pažįstamas iš straipsnių apie lietuvius sportininkus, šiuo metu nemažą dėmesį skiria

sportinės veiklos atnaujinimui JAV-ių Rytiniame pakraštyje.

Po 25 metų pertraukos, gegužės 19-20 d.d. Long Island, NY įvyko ŠALFAS vadovo JAV-ių Rytiniam pakraščiu Prano Gvildžio ir Rimo Gedaičios organizuotas krepšinio turnyras. Jame dalyvavo (22) krepšinio komandos, viso virš 150 krepšinio žaidėjų, kurių tarpe 20 žaidėjų iš Lietuvos, šiuo metu su krepšinio stipendijomis studijuojančių JAV-ių gimnazijoje ir kolegijose/universitetuose. Filadelfijos "Aro" vyrų "B" klasės komandoje žaidė Lietuvos ambasadorius Vygaudas Ušackas ir ministras - patarėjas Kęstutis Jankauskas. Turnyro ruošą finansiniai rėmė JAV LB Krašto valdyba, New Yorko LB apygarda ir Filadelfijos LB apylinkė. Sporto varžybų metu buvo renkami parašai po peticija dėl Baltijos valstybių pakvietimo į NATO. Šeštadienio vakare susikaupta malda. Šv. Mišias laikė kun. Vytautas Volertas su kunigu Leonu Leise, SJ. Geriausiai turnyre krepšinio komandai JAV LB Krašto valdybos taurę įteikė vicepirm. R. Gedaičia.

JAV LB sukaktis

Spaudoje jau skelbta apie š.m. spalio 12-14 d.d. Čikagoje įvyksiantį JAV LB 50-čio sukakties minėjimą. Pradėsime su spalio 12-13 dienomis Čikagos priemiestyje įvyksiančia JAV LB XVI-sios Tarybos sesija. Spalio 13 d. (šeštadienį) įvyks JAV LB 50-čio parodos Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje atidarymas, kurį seks iškilminga akademija su jaunatviška meline dalimi bei vaišėmis. Spalio 14 d. Padėkos Šv. Mišios/pamaldos lietuvių katalikų ir evangelikų parapijose ir Lietuvos reprezentacinio jaunimo choro "Ažuoliukas"

koncertas Maria High School auditorijoje.

Dr. Petras Kisielius vadovauja 50-čio sukakties minėjimo ruošos komitetui, kurį šiuo metu sudaro Jūratė Budrienė, Leonas Narbutis, Juozas Polikaitis ir Marija Remienė. JAV LB Tarybos prezidiumo pirm. Regina Narušienė buvo paprašyta sukakties pakvietimus asmeniškai įteikti prez. V. Adamkui, kardinolui J.A. Bačkiui, Seimo pirm. A. Paulauskui ir min. pirm. R. Paksui.

"Geriems tikslams" gabi lėšų sukėlėja, visuomenininkė Birutė Jasaitienė yra priėmusi kvietimą sudaryti komitetą ir vadovauti JAV LOB 50-čio finansiniam vajui. Jai talkinti yra pasižadėjęs Antanas Vėlavičius. Bus kreipiamasi į mūsų visuomenę savo asmeniškai stambesne auka "Pasveikinti ir įvertinti" Lietuvių Bendruomenės dirbamą plačiašakę veiklą penkerių dešimčių bėgyje.

Po 35-ių metų transliacijų New Yorko apylinkių lietuviams, Romo Kezio vadovauta "Laisvės Žiburio" radijo programa š.m. gegužės 21 d. buvo paskutinė. JAV LB New Yorko apygardos pirm. dr. Giedrės Kumpikaitės rūpesčiu gautas laikas ir radijo pusvalandžio New Yorko lietuviams pateikimu toliau rūpinsis JAV LB New Yorko apygarda.

Socialinių reikalų taryba tvarko Clevelando "Sodybos" reikalus. Atsistatydinus LB atstovui "Sodybos" direktorių taryboje dr. V. Stankui, jo vieton atėjo adv. Augustinas Idzelis, kuris su kitu LB skirtu direktoriumi dr. Raimundu Šilkaičiu rodo daug iniciatyvos atstovauti JAV LB interesus.

T. Gečienė
JAV LB informacija

RENGINIŲ KALENDORIUS

LIEPOS 14 d., šeštadienį, 4 v.p.p. 5-oji, jubiliejinė Gijos gegužinė, Beachland piknikų vietovėje, linksmins akordeonistas Bronius Mūras.

RUGPJŪČIO 12 d. nuo 12-os iki 6-os v.v. Lietuvių klubo popietė Amerikos italų klubo pokylių vietoje.

RUGSĖJO 9 d., 11:30 val. Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 23 d. Madų paroda "Rudens lapai", rengia skautės Židinietės.

SPALIO 12 d. penktadienį, 6:30 v.v. Dievo Motinos parapijos salėje Lietuvių dienos (JAV LB 50-čio sukaktis), "Ažuoliukų" choro koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

SPALIO 14 d. 10:00 v.r. Dievo Motinos parapijos šventovėje Lietuvių dienų iškilmingos mišios (Dalyvauja organizacijų atstovai su vėliavomis) gieda "Exultate" choras, vad. muz. Rita Kliorienė. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

LAPKRIČIO 11 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

LAPKRIČIO 24 d., 6:30 v.v. Lietuvių Namų viršutinėje salėje - Abiturientų/studentų pagerbimo pokylis.

GRUODŽIO 15-16 d. Šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinių pardavimas.

GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. Bendros Kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

A. † A. ANTANUI JUOZAIČIUI

iškeliavus į Amžinybės namus jo dukterims
BIRUTEI ir ŽIVILEI bei jų šeimoms ir giminėms
reiškiame nuoširdžią užuojautą

*Pensininkų klubas
ir valdyba*

TRISDEŠIMT DEVINTASIS "Dirvos" novelės konkursas

Skiriamos DVI PREMIJOS:

**Pirmoji - 500 dolerių,
Antroji - 300 dolerių**

**Iš A.A. SIMO KAŠELIONIO
Palikimo, kurį tvarko "Korp! Neo-Lithuania"
vyr. valdyba**

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė patiems pasirinkti novelės temą ir meninės išraiškos formas.

Paskutinė rankraščių įteikimo data - 2001 metų lapkričio 1 d. (pagal pašto antspaūdą).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

**Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191**

Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridedamo užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti rankraščiai gražinami, tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

Tautinės Sąjungos Los Angeles skyrius
š.m. **liepos 15-tą dieną, sekmadienį, Tautinių Namų viršutinėje salėje** ruošia tradicinę "gegužinę po stogu". Lietuviški, p. Uldukienės pagaminti pietūs, skalsūs atdaro baro gėrimai, turtingas laimės stalas.

Pradžia **12:30 val. p.p.** Jėjimo auka \$ 10.

Visus apylinkių lietuvius kviečiame maloniai, vėsiai praleisti karštą vidurvasario popietę.

Valdyba

Vakarų Pensilvanijos Lietuvos Piliečių Draugija, įsikūrusi Pittsburgėje, rengia žinomo vaikų dainų ansamblio **Rokoko iš Šiaulių pasirodymą sekmadienį, 2001 liepos 15.**

Koncertas vyks Šv. Franciškaus Dievo Globos seselių vienuolyne, Lekcijų Halėj, 3603 McRoberts Rd., Whitehall apylinkėje, pradžia 14:00. Bilietai, kaina 7 US dol., bus parduodami prie įėjimo. Dėl kelio nuorodų ir kitos informacijos kreipkitės 412-233-2764 arba baltru19@sgi.net

DIRVAI AUKOJO

E.Lee, Seminole, FL	25
J.Stepas, Willoughby H., OH ..	25
R.Švarcas, W. Newbury MA ..	25
E.Eitas, East Wareham	20
J.Balbatas, Cleveland, OH	15
H.Dilys, Chicago, IL	15
I.Kapčius, Daytona B.	15
D.Liepas, Michigan City, IN ..	15
A.Mackevičius, K. Garden NY ..	15
R.Panaras, Orland Pk., IL	15
A.Pintsch, W. Milford NJ	15
A.Regis, Chicago, IL	15
G.Taoras, Manchester CT	15
H.Belzinskas, Richmond OH., ..	10
L.Čepienė, Elon College, NC ..	10
L.Avižonis, Laguna Hills, CA ..	10
P.Alšėnas, Brecksville, OH	5
J.Margevičius, Cleveland, OH ..	5

*Visiems aukotojams
Nuoširdžiai dėkojame*

Priimamas gyventojas
Išnuomotame name gyvenam 2 žmonės, priimtumėm dar trečią. Visai arti Dievo Motinos parapijos. Skambinkit: **Živilei (216) 738-1978**

"Dirvos" skaitytojams ir bendradarbiams pranešame, kad "Dirva" atostogaus nuo liepos mėnesio 1 dienos iki liepos 14 imtinai. Priešatostoginis numeris išeis liepos 3 dienos data, o poatostoginis - liepos 24 diena. Redakcijai ir administracijai prašome siųsti medžiagą bet kada, kad būtų galima paruošti laikraštį poatostoginai laidai. Tuo metu visiems atostogaujantiems linkime malonios vasaros.

BRITAI PAGERBĖ KARALIŠKOSIOSE ORO PAJĖGOSE TARNAVUSĮ LIETUVĮ

Didžiosios Britanijos ambasada Vilniuje birželio 21 d.pagerbė Antrojo pasaulinio karo metais britų karališkosiose oro pajėgose tarnavusį lietuvį lakūną Romualdą Marcinkų, kuris dalyvavo mūšiuose su naciais ir žuvo jų nelaisvėje. R.Marcinkaus pagerbimas vyko karalienės Elžbietos II-osios gimtadienio proga rengiamame priėmime Didžiosios Britanijos ambasadoje.

Kaip rašoma ambasados pranešime spaudai, R. Marcinkus, stodamas į tarnybą Karališkosiose oro pajėgose

buvo Lietuvos karinių oro pajėgų kapitonas.

1934 metais kartu su lietuviu aviakonstruktoriumi Antanu Gustaičiu ir kitais keturiais Lietuvos karo lakūnais R.Marcinkus lietuviškais lėktuvais ANBO IV apskrido Europą maršrutu Kaunas-Stokholmas-Kopenhaga-Amsterdamas-Briuselis-Londonas-Paryžius-Marselis-Roma-Viena-Praha-Budapeštas-Bukareštas-Kijevas-Maskva-Velikijė Luki-Kaunas.

1939 metais jis išvyko į Prancūziją ir, prasidėjus An-

trajam pasauliniam karui, tarnavo Prancūzijos oro pajėgose iki šalies okupacijos 1940 metų gegužę. Tuomet jis stojo tarnauti Didžiosios Britanijos oro pajėgose. Karininkų kursuose ir apmokymuose jis mokėsi skraidyti britų "Hurricane" modelio naikintuvu, o 1941 metų gegužės mėnesį jis buvo paskirtas į pirmąją naikintuvų eskadrilę, kurioje tarnavo iki 1942 metų vasario mėnesio, kuomet jo lėktuvas buvo pašautas virš Belgijos.

Nukelta į 12 p.

Romualdas Marcinkus, II Pasaulinio karo metu, kovojęs anglų Karališkosiose oro pajėgose su naciais, vėliau jų nelaisvėje sušaudytas lietuvis lakūnas, kurio pavardė ir Sovietų okupacijos metais buvo uždrausta minėti, britų apdovanotas Aviacijos Europos žvaigždė.

Atkelta iš 11 p.

Jis kalėjo Stalag Luft 3 stovykloje, esančioje dabartinės Lenkijos teritorijoje, iš kurios 1944 metų kovą įvyko žymusis "Didysis pabėgimas". R.Marcinkus buvo vienas iš šimto sugautųjų ir vienas iš penkiasdešimties nuteistųjų myriop sušaudant.

Po karo jo palaikai buvo palaidoti bendrame Britų sandraugos karių kape Poznanės kapinėse Lenkijoje.

Už narsą R.Marcinkus po mirties buvo apdovanotas 1939-1945 metų žvaigžde, Aviacijos Europos žvaigžde bei medaliu už nuopelnus kare, tačiau jo artimieji Lietuvoje daugiau nei pusę amžiaus ne-

gavo jam skirtų apdovanojimų dėl Vakarų atskirusios sovietų "geležinės uždangos".

Atkuriant istorinį teisingumą bei siekiant tinkamai įvertinti R.Marcinkaus indėlį kovojant antihitlerinio Aljanso pusėje, Didžiosios Britanijos ambasadorius Christopher Robbins per ceremoniją ambasadoje medalius įteikė lakūno sūnėnui Alvydui Grėbliūnui.

Ceremonijoje dalyvavo Karališkųjų oro pajėgų 1-os eskadrilės vadas bei eskadrilės dūdmaišininkas.

Trys britų naikintuvai "Harrier GR7" atliko parodomąjį skrydį virš Britanijos ambasados ir sustojo

ore 200 metrų aukštyje virš Neries. Jie skrido vadinamąja "Trūkstamo žmogaus" rikiuote, taip pagerbdami žuvusio bendražygio atminimą.

Trys vertikalaus pakilimo naikintuvai "Harrier" į Lietuvą atskrido iš Didžiosios Britanijos ir nutūpė Šiaulių oro uoste.

Atskridę į Vilnių "Trūkstamo žmogaus" rikiuote, naikintuvai pakibo ore prie Britanijos ambasados virš Neries, o vėliau nusileido Vilniaus oro uoste. Šių naikintuvų pilotai vėliau dalyvavo pagerbiant R.Marcinkų ambasadoje.

"Harrier" - vertikalaus pakilimo ir tūpimo vieno reaktyvino variklio naikintuvas bombonešis, galintis atlikti kovines misijas tiek sausumoje, tiek jūroje. Sukonstruotas 7-ojo dešimtmečio viduryje ir pagamintas britų bendrovėje "Hawker Siddeley

Aviation", vėliau bendrovių "British Aerospace", "McDonnell Douglas" bei "Boeing" daug kartų modifikuotas ir gaminamas iki šiol.

Lėktuvais "Harrier" ginkluotos Britanijos Karališkosios oro pajėgos, Ispanijos karinis jūrų laivynas ir JAV Jūrų pėstininkų korpusas.

Birželio 22 d. Didžiosios Britanijos karališkųjų oro pajėgų lakūno kapitono Romualdo Marcinkaus atminimas pagerbtas Kaune. Nepaisant ganėtinai žemai nusileidusių debesų, virš Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelio praskriejo trys Didžiosios Britanijos naikintuvai "Harrier GR7", aidėjo pabūklai, Nežinomo kareivio amžinojo poilsio vietą nuklojo gėlės..

Trijų Didžiosios Britanijos naikintuvų pasirodymas Vilniuje bei Kaune Kara-

liškosioms oro pajėgoms nekainavo papildomų išlaidų. Anot eskadrilės vado, anglių lakūnams tai buvo neeilinė ir labai naudinga treniruotė skraidant nepažįstamose oro erdvėse.

Beje, debesims nusileidus žemiau nei 500 metrų nuo žemės, kauniečiai taip ir nebūtų išvydę 800 kilometrų per valandą greičiu gaudžiančių karinių lėktuvų.

Kaune viešintys svečiai taip pat lankėsi Karinių oro pajėgų štabe, apžiūrėjo Vytauto Didžiojo karo muziejų. Didžiosios Britanijos karališkosios oro pajėgos padovanojo Kaune esančiam Lietuvos aviacijos muziejui visą turimą medžiagą apie 60 metų nutylėtą lietuvių lakūną didvyrį.

Žinias siunčia Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

PRENUMERUOKITE DIRVĄ
 METAMS - \$35,
 PUSEI METŲ - \$20,
 PIRMA KLASE - \$58,
 ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ METAMS - \$110.00

EUROPA TRAVEL 692-1700
 LOWEST AIR FARES
 available worldwide
**EXPERTS ON TRAVEL
 TO EAST EUROPE**
 passports - visas - prepaid tickets
**SERVING OUR COMMUNITY
 FOR OVER 35 YEARS**
"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.
 Complete Front End Service
 481-5397
 New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
 Mufflers, lube oil and Filter
 • Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!
OPEN
 Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm   866 E. 200 th St.
 Sat.: 8 am to 4 pm   Cleveland, Oh. 44119
 Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

 William J. Jakubs Sr.
 William J. Jakubs Jr.
 Kenneth Schmidt
 Barbara Jakubs Schmidt
 Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
 936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
 36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
 Telefonas: (216) 531-7770
 Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
 teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje.
 Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION
**SAVI PAS SAVUS
 KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**
 Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
 767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119
DARBO VALANDOS :
 Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
 Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
 Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
 Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.
KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

Born To Travel

 26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
 CLEVELAND, OH 44122
 Tel.: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
 Fax: (216) 831-5028
KELIONĖS Į LIETUVĄ - 2001
 Visi skrydžiai - geriausiomis kainomis
 Atstovaujama FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
 Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS REALTY
 Rita P. Matienė - Broker - Savininkė
 State Certified Real Estate Appraiser - Įkainuotoja
 Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas
V. R. MATAS Vytas R. Matas - Attorney-at-Law - Advokatas
 Visi teisiniai pataravimai
 17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119   2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
 (216) 486-2530   (440) 473-2530